

Dr. Hegyi Livia:

Munkajogi perek

GINOP-5.3.3-18-2018-00005

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezető	3
A munkajogi igény	4
I. A munkajogi igény benyújtásának határideje	5
II. Kollektív munkaügyi viták	6
III. Munkaügyi Tanácsadó és Vitarendező Szolgálat	8
A fizetési meghagyás	9
A munkaügyi per fogalma és az eljárás különös szabályai	11
I. A munkaügyi per fogalma	11
II. A munkaügyi perek különös szabályai	12
II./1. Az új Polgári Perrendtartás általános változásainak hatása az ügymenetre	13
II./2. Az eljárás megindítása	14
II./3. Soronkívülség	15
II./4. Ideiglenes intézkedés meghozatala	15
III. Az eljárás lefolytatása	16
III/1. A munkajogviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezménye iránti per	17
IV. Jogorvoslat	18
V. Az eljárás költségei	19
V/1. Munkavállalóra vonatkozó kedvezmények	20
Jogi képviselő	21
I. Jogi segítségnyújtás	22
II. JOGpontok	22
Munkaügyi perekkel kapcsolatos trendek	24
I. Munkaviszony jogellenes megszüntetése	24
II. Üzemi (munkahelyi) baleset	26
III. Összegzés	27
A koronavírus (COVID-19) járvány hatása a munkaügyi perekre	28
I. Munkabér csökkentés esetei	28
II. Felmondás	29
III. Távmunkavégzés	29
IV. COVID-19 oltás	30
Jogszabályok	31
I. A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény	31
II. A polgári perrendtartásról 2016. évi CXXX. törvény	33
III. A veszélyhelyzet során a távmunkával kapcsolatos szabályok alkalmazásáról szóló 487/2020. (XI. 11.) Korm. rendelet	68

BEVEZETŐ

A munkajog egyik munkáltatókra, munkavállalókra és egyéb érdekvédelmi szervezetekre – szakszervezetek, üzemi tanácsok (megbízottak) – is kiható, fontos eleme a munkajogi vita rendezésének módja.

A munkajogi érdek- és jogviták területe abban az esetben kerül az előtérbe, ha megbomlik a felek együttműködésének egyensúlya, általában valamelyik fél vélt vagy valós kötelezettségszegésének nyomán.

A munkaügyi alternatív vitarendezési módok és bíróságok feladata ezen egyensúly helyreállítása a felek között. Érhető módon az ilyen jogviták sokszor erőteljes érzelmi töltettel rendelkeznek a felek számára, mivel a munka az állampolgárok életének jelentős és meghatározó részét felöleli.

Jelen kiadványban mind a munkavállalók, mind a munkáltatók számára hasznos tanácsokkal ellátott összefoglalót találnak a munkaügyi perek és szélesebb körben az munkaügyi érdek és jogviták kérdéseit tekintve. A kiadvány kitér az igényérvényesítés egyes bíróságon kívüli, vagy bírósági szakaszt megelőző lépéseire, például a fizetési meghagyásos eljárásra. A munkaügyi perek fontos eleme a 2018. január elsejével hatályba lépet új Polgári perrendtartás szabályai, amelyek alapvetően változtatták meg a perek lefolyását a korábbi évtizedeken át ismert rendszerhez képest. Ez az új rendszer új kötelezettségeket és szabályokat tartogat minden fél számára.

Ezen felül a 2020-2021 év rendhagyó kihívást is jelent minden ember számára a COVID-19 világjárvánnyá válása révén. A járvány hatásai tagadhatatlanul jelentek meg az átlagemberek életében, sokszor jelentősen befolyásolva a munkavégzésük lehetőségét, idejét és módjait befolyásolva. Ezek a kihívások új ellentéteket szülhetnek a munkavállalók és munkáltatók között, amelyek szintén munkajogi perekben teljesezhetnek majd ki.

A MUNKAJOGI IGÉNY

A munkaszerződés megkötésének pillanatában a munkavállaló és munkáltató által vállalt kötelezettségek a bíróság előtt érvényesíthetővé válnak munkajogi igény formájában. Ezen túl a szakszervezetek és az üzemi tanácsok (üzemi megbízottak) szintén fordulhatnak a bírósághoz munkajogi igénnyel. A szakszervezetek és üzemi tanácsok számára a jogokat és kötelezettségeket az Mt., kollektív szerződés vagy üzemi megállapodás határozhatja meg. A munkajogi igény fogalmát a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény határozza meg (a továbbiakban: Mt.).

A jogilag szigorúan szabályozott területeken túl is felmerülhetnek ellentétek a munkáltatók és munkavállalók érdekei között. Így a jogi szabályozás a munkaügyi jogvitán túl ismeri a munkaügyi érdekvita fogalmát is. Ezek a felek nem jogszabályon alapuló érdekeinek a rendezésére irányulnak. Mivel az érdekvitáknak nincs direkt jogszabályi hátterük, a bíróságok nem járhatnak el, hanem alternatív vitarendezési módokat vehetnek a felek igénybe, például: egyeztetést, arbitrációt, vagy közvetítést.

A munkáltatók számára könnyítést jelent, hogy a munkavállalóval szemben a munkaviszonnyal összefüggő és a kötelező legkisebb munkabér háromszorosának összegét meg nem haladó igényt fizetési felszólítással is érvényesíthetik¹. Ilyen igény lehet például a kártérítési vagy tanulmányi szerződés megszegéséből származó pénz visszafizetési igény. A törvény szövege feltételes módot alkalmaz, így a munkáltató fizetési felszólítás helyett fordulhat közvetlenül a bírósághoz vagy egy későbbi fejezetben részletezett un. fizetési meghagyáshoz is.

Ez a fizetési felszólítás nem egy egyszerű felszólító levél, hanem egy speciális munkajogi jogintézmény, amely írásba foglaltan érvényes. Tartalmát tekintve, a levélből ki kell belőle derülnie, hogy ez az Mt. szerinti felszólítás. Így a felszólításba érdemes belefoglalni az összeget, jogcímet (okot), a teljesítési (fizetési) határidőt és az Mt. 22. § (5) bekezdése szerinti jogorvoslati kioktatást – ha a munkavállaló nem ért egyet a követeléssel, akkor keresetindításra 30 napos határideje van. Ha ezek az elemek hiányoznak a levélből, akkor a bíróság nem látja majd el végrehajtási záradékkal.

Érdemes ismételtelen kiemelni, hogy ha a munkavállaló nem ért egyet a követeléssel akkor igen szűk, harminc napos határidő áll fenn a részére, hogy bíróság előtt keresetben támadja a fizetési felszólítás jogosságát. Ha a munkavállaló ezalatt a határidő alatt a követelést nem támadja meg, akkor a bíróság azt végrehajtási záradékkal látja el. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a munkáltató a követelést a munkabérből levonhatja.

¹ Ez az összeg 2020-ban 483.000 forintnak felelt meg. Jelen kiadvány megírásakor munkáltatók és munkavállalók több körben is egyeztettek, de nem született még megállapodás a 2021. évi minimálbér és a garantált bérminimum összegét illetően.

I. A munkajogi igény benyújtásának határideje

Fontos kiemelni, hogy ezek az igények alapesetben három év alatt évülnek el, azaz a megtörténtük pillanatától kezdődő három éven túl nem lehet velük a bírósághoz fordulni. A munkaszerződésben a felek az elévülési időt nem rövidíthetik le.

Kivételt képeznek a bűncselekmény elkövetéséből származó igények, amelyek kártérítésre vagy sérelemdíjra vonatkoznak, ezek öt év alatt évülnek el – ha pedig a büntethetőség elévülési ideje ennél hosszabb –, ennek megfelelő idő alatt. Az elévülést a bíróság hivatalból állapítja meg, így az elévülési határidőn túl beadott igényeket (kereseteket) a bíróság tárgyalás megtartása nélkül elutasítja.

Érdemes megjegyezni, hogy a kötelezett önszántából az elévülési határidőn túl is teljesíthet, és az ilyen teljesítést követően nem követelheti vissza azt az elévülés lejártára hivatkozva. A főkövetelés elévülésével az attól függő mellékkövetelések is elévülnek. A mellékkövetelések elévülése a főkövetelés elévülését nem érinti.²

Szintén kivételesek az alábbi esetek, ahol harminc napos határidőt állapít meg a törvény a kereset előterjesztésére. Ezek az esetek a munkavállaló szempontjából különösen fontos esetek³:

- egyoldalú munkaszerződés-módosítással,
- a munkaviszony megszüntetésének jogellenességével,
- a munkáltató fizetési felszólításával, továbbá
- a munkáltató által a munkavállaló munkájáról írásban adott értékelésben szereplő valótlan ténymegállapításainak megsemmisítésével vagy módosításával,
- munkavállaló a munkáltató személyében bekövetkező változás miatt közölt, Mt. 40. §-a szerinti felmondásával,
- a munkáltató vagy a munkavállaló által kezdeményezett azonnali hatályú felmondással

kapcsolatos igények érvényesítése iránt. Összességében az új Mt. szabályai alapján a munkaviszony jogellenes megszüntetésével kapcsolatos valamennyi igényt a fenti határidőn belül kell érvényesíteni.

A munkáltató szempontjából kiemelendő, hogy a munkavállaló kötelezettségszegése miatt alkalmazott jogkövetkezménnyel kapcsolatos igényre szintén harminc napos határidő vonatkozik.

² A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban Ptk.) 6:23. § (1)-(2) bekezdése alapján.

³ Az Mt. 287. § (1) bekezdése alapján.

A munkaviszony megszüntetésére vonatkozó megállapodás vagy egyoldalú jognyilatkozat megtámadása esetén a keresetlevelet a megtámadás eredménytelenségének megállapításától számított harminc napon belül lehet előterjeszteni. A megtámadás eredménytelen, ha a másik fél annak közlésétől számított tizenöt napon belül nem válaszol, vagy azt nem fogadja el. Ha az igényt érvényesítő valamilyen praktikus vagy gyakorlati oknál (pl.: rossz címre kézbesített levél miatt nem értesül időben) fogva ezt nem tudja teljesíteni, akkor ezt az okot igazolhatja a bíróság felé és benyújthatja a keresetet később. Azonban az igény hat hónap elteltével igazolás mellett sem érvényesíthető.

II. Kollektív munkaügyi viták

Az Mt. nem határozza meg a kollektív munkaügyi vita fogalmát. A kollektív munkaügyi vita – a jelen fejezet elején is említett – olyan érdekvita, amely nem minősül jogvitának. Ilyen érdek lehet például az üzemen belüli helyiséghasználathoz való jog vagy a tájékoztatáshoz való jog érvényesítése.

Mivel ezek az érdekek nem jogilag szabályozott, nem jogszabályból fakadó érdekek, így a bíróság nem járhat el. A bíróság helyett, alternatív vitarendezést vehetnek a felek igénybe, például egyeztetést, arbitrációt vagy közvetítést. A békéltető eljárással kapcsolatban felmerült indokolt költségek a munkáltatót fogják terhelni. Az Mt. maga is tartalmaz alternatív vitarendezési lehetőségeket: konzultáció és egyeztető bizottság (döntőbíró). Végző soron az érdekvita feloldásának utolsó eszköze a munkabeszüntetés, azaz sztrájk.

A felek konzultációt, közvetlen tárgyalást folytathatnak egymással az Mt. 233. §-a alapján. Ezen túlmenően az Mt. lehetőséget ad arra is, hogy a felek a köztük felmerült viták feloldására egyeztető bizottságot állítsanak fel, illetve döntőbíróvá választsanak. A bizottság vagy a döntőbíró eljárásának tartama alatt a felek nem tanúsíthatnak olyan magatartást, amely a megállapodást vagy a döntés végrehajtását megghiúsítaná.

Az üzemi megállapodás vagy a kollektív szerződés állandó egyeztető bizottság megalakításáról is rendelkezhet, de ez nem kötelező. Jogvita felmerülése esetén alkalmi bizottság is alakítható. Az egyeztető bizottság a munkáltató és az üzemi tanács vagy a szakszervezet által azonos számban delegált tagból és egy független elnökből áll. Az elnök köteles a két fél által delegált tagokkal folyamatosan konzultálni, a tagok álláspontját, az egyeztetés eredményét az egyeztetés befejezésekor írásban összefoglalni. Az egyeztető bizottság és annak elnöke nem dönt az adott vitás kérdésben, hanem megkísérli a felek álláspontját közelíteni, kompromisszumon

alapuló eredményt elérni. Azonban szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt, aki így praktikusán mégis belefolyhat a döntés meghozatalába ebben az esetben.

A felek a bizottság felállításakor, illetve az üzemi megállapodásban vagy kollektív szerződésben megállapodhatnak abban, hogy alávetik magukat a bizottság döntésének. Ebben az esetben a bizottság határozata kötelező a felek részére.

Egyes pénzügyekkel kapcsolatos kérdésekben egyeztető bizottság helyett döntőbíró kerül kijelölésre. Az alábbi két esetben az Mt. kötelező döntőbírói eljárást rendel el, amely alól a felek nem vonhatják ki magukat:

- Az üzemi tanács megválasztásával és működésével kapcsolatos indokolt költségekkel kapcsolatos vitákban.
- A jóléti célú pénzeszközök felhasználásának eldöntése során az együttdöntési jog gyakorlása során felmerült vitában.

A felek megállapodásának hiányában a döntőbíró a felek jelöltjei közül sorsolással kell kiválasztani. A döntőbíró döntése a felekre kötelező, ehhez nem szükséges külön előzetes alávetési nyilatkozat. A felek a fenti kötelező eseteken kívül is fordulhatnak döntőbíróhoz, mint alternatív vitarendezési módhoz.

A kollektív szerződésben meghatározott jogcím alapján fennálló igény érvényesítésének eltérő szabályait a kollektív szerződés meghatározhatja. Sőt ajánlott is előre választani a különböző vitarendezési módok között. Továbbá érdemes lefektetni az eljárás menetének keretét már előre, még az érdekviták megtörténte előtt.

Az Mt. kiemeli, hogy a jelen fejezet I. pontjába foglalt elévülési határidőket a békeltetés lefolytatásának ideje nem akasztja meg, azokat nem halasztja el így azok ugyanúgy érvényesek.⁴

A kollektív munkajog alanyai – így például a munkáltató, az üzemi tanács és a szak-szervezet – az Mt. tájékoztatásra és a konzultációra vonatkozó szabályok megszegése esetén nem peres eljárás keretében fordulhatnak bírósághoz. E körben felmerülhet például a felek nem megfelelő szintű képviselőre vonatkozó szabálynak, az érdemi tárgyalás kötelezettségének a megsértése vagy olyan esetben, ha a folyamatban lévő konzultáció alatt a tervezett intézkedést munkáltató végrehajtja. A nemperes eljárásban csak a jogsértés megállapítását lehet kérni a bíróságtól.

Az Mt. csak igen rövid, mindössze öt napos határidőt állapít meg az eljárás kezdeményezésére. A bíróságnak első fokon tizenöt napon belül kell határoznia. A bíróság határozata ellen a közléstől számított öt napon belül fellebbezni lehet. A másodfokú bíróság ezt követően tizenöt napon belül hozza meg a jogerős döntését.

⁴ Az Mt. 288. §-a alapján.

III. Munkaügyi Tanácsadó és Vitarendező Szolgálat

A kollektív munkaügyi konfliktusok megoldásában hathatós segítséget nyújthat a Munkaügyi Tanácsadó és Vitarendező Szolgálat. A Szolgálat közreműködését különösen a szakszervezetek, üzemi tanácsok és munkáltatók tudják igénybe venni. De a versenyszféra mellett a tág értelemben vett közsféra munkáltatói és munkavállalói számára is elérhető.

Egyik fő feladata, hogy segítse a kollektív érdekviták szereplőit abban, hogy kölcsönösen előnyös megállapodásokat kössenek egymással, figyelembe véve és tiszteletben tartva a másik fél érdekeit. Másik célja, hogy még a viták kialakítása előtt támogassa a felek kommunikációját, tanácsokat adjon, és segítse a közös álláspont kialakítását.

Vitás helyzet kialakulása esetén tagjait mind az egyeztetés, mind a döntőbíráskodás, valamint egyéb alternatív vitamegoldási módszerek (például békéltetés, közvetítés) esetében igénybe lehet venni.

A vitarendezési eljárás a félnek elektronikus felületen beküldött kérelmével indul a Szolgálat honlapján.⁵ A Szolgálat nyilvántartásában szereplő szakemberek közül a felek választhatnak közvetítőt, ugyanakkor a szolgálatnak arra is vannak eljárási szabályai, ha a felek nem tudnak megegyezni a személyi kérdésekben.

Fontos kiemelni, hogy egyéni vitás kérdések rendezése nem tartozik a Szolgálat hatáskörébe.

⁵ A Munkaügyi Tanácsadó és Vitarendező Szolgálat az alábbi honlapon érhető el: www.munkaugyivitarendezes.hu

A FIZETÉSI MEGHAGYÁS⁶

A felek a hárommillió forint alatti, fizetési határidőn túli pénzkövetelés iránti igényüket per indítása helyett fizetési meghagyás útján is érvényesíthetik. A munkaszerződéses és egyéb szolgálati jogviszonyból eredő követelések, csak akkor érvényesíthetőek, ha azok nem

- a jogviszony keletkezése, módosítása, megszűnése vagy
- a munkaviszonyból származó kötelezettségeknek a munkavállaló által történt vétkes megszegése,
- illetve fegyelmi vétség

miatt alkalmazott jogkövetkezményből fakadnak. A fenti megszorításokból látható, hogy a fizetési meghagyás különösen a munkavállalói oldalról a munkaügyi vitákban nagyon ritka.

A fizetési meghagyás nem azonos az Mt-be foglalt, jelen kiadvány másik fejezetében említett fizetési felszólítás intézményével. Fizetési meghagyásos eljárást mind a munkáltató, mind a munkavállaló kezdeményezhet a már lejárt pénzügyi követelésének a behajtására a fenti megszorítások mellett.

A fizetési meghagyásos eljárást nem a bíróság előtt, hanem közjegyző előtt kell kezdeményezni. Az eljárás a bírósági perhez képest jóval egyszerűbb. A köznyelvben „fmh”-ként ismert eljárást szabályait a 2009. évi L. törvény tartalmazza.

A kérelmet a jogi képviselő nélkül eljáró természetes személyek írásban (papíralapon) és a közjegyző előtt szóban is előterjeszthetik. Jelenleg az országban bármelyik közjegyzőhöz benyújthatjuk fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet, mivel az eljárás a felek lakóhelyétől függetlenül folyik le. Fontos tudni, hogy a munkáltatók többsége – jogi személyként – a kérelmet elektronikus úton terjesztheti elő, ezt ügyvéd közreműködésével a legegyszerűbb megtenni.

Az eljárás díjköteles, amit a kérelem benyújtásakor köteles megfizetni a jogosult, ám ezt az összeget sikeres eljárás esetén a neki tartozó féltől, mint költség visszakövetelheti. Az eljárás díja jelenleg a pénzkövetelés eljárás megindításakor fennálló, járulékok nélkül számított összegének 3%-a, de minimum 8.000 forint.

⁶ További részletekért forduljon a Magyar Országos Közjegyzői Kamarához a www.mokk.hu honlapon

A követelést ezen eljárás során nem kell bizonyítania félnek további iratokkal vagy tanukkal, így a kérelem benyújtásán kívül a kezdeményező félnek további teendője nincs. Az eljáró közjegyző a papíralapú vagy szóbeli kérelem alapján a fizetési meghagyást legkésőbb 15 napon belül, az elektronikus úton előterjesztett kérelem alapján pedig 3 munkanapon belül kibocsátja. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a fizetési meghagyást a másik fél részére postai úton megküldi.

Ezen levél alapján a kötelezett többféle módon járhat el:

- nem ismeri el a követelést,
- elismeri a követelést vagy
- arra nem nyilatkozik.

Ha a kötelezett a jogosult követelését nem ismeri el, azaz ellentmond, az eljárás perré alakul. Ezzel a lépéssel eljárás kikerül a közjegyző hatásköréből, és mint peres eljárás, a bíróságon folyik tovább. Ebben az esetben a későbbi fejezetben részletezett szabályok alapján kell eljárnia, illetve bizonyítania a feleknek majd. Az ellentmondást az eljáró közjegyzőhöz kell megküldeni a fizetési meghagyás kézhezvételét követő tizenöt napon belül. Fontos, hogy ez egy nagyon rövid határidő, így ajánlott szakszerű jogi tanácsért fordulni mielőbb egy esetleges fizetési meghagyás kézhezvétele után.

Ha a kötelezett elismeri a követelést vagy arra nem nyilatkozik, akkor a fizetési meghagyás a kézhezvételt követő tizenhatodik napon jogerőssé válik. Ha a kötelezett továbbra sem fizet, a jogosult végrehajtást kezdeményezhet szintén közjegyző előtt. A végrehajtás elrendelése is díjköteles, amelyet a kérelmezőnek ismét meg kell előlegeznie. Az összege a követelés járulékok nélkül számított összegének 1%-a, de minimum 8.000 forint.

Fontos megjegyezni, hogy ez csak a végrehajtás elrendelésének a díja a végrehajtónál vagy végrehajtó irodánál további költségek is fel fognak merülni, amelyet szintén a fizetési meghagyást benyújtó félnek kell megelőlegeznie majd a végrehajtó felé. Ezeket a díjakat a végrehajtó a fizetési meghagyás megindításának a díjával együttesen a kötelezett féltől az eredeti követelés összegén felül próbálja majd meg behajtani.

A MUNKAÜGYI PER FOGALMA ÉS AZ ELJÁRÁS KÜLÖNÖS SZABÁLYAI

I. A munkaügyi per fogalma

A munkaügyi perekkel kapcsolatos szabályok keretét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény határozza meg (a továbbiakban: Pp.). A jogszabály alapján munkaügyi perként kell kezelni a korábbi fejezetben tárgyalt munkajogi igényen túl az alábbi jogviszonyokból származó igényeket is⁷:

- a közalkalmazotti,
- a szolgálati (törvényben foglalt kivételekkel)⁸,
- a közfoglalkoztatási,
- a sporttörvény alapján kötött munkaszerződéses,
- a szakképzés során kötött szakképzési munkaszerződésből eredő,
- a nemzeti felsőoktatási törvény szerinti hallgatói munkaszerződésből eredő,
- a szociális szövetkezettel és foglalkoztatási szövetkezettel létesített tagi munkavégzési

jogviszonyból (a továbbiakban együtt: munkaviszony) származó pert.

Ezzel az új Pp. törvény szakít a korábbi kettős - a munkaviszonyból és a munkaviszony jellegű jogviszonyból származó per - elnevezéssel annak jelzése érdekében, hogy a különböző foglalkoztatási konfliktusok elbírálására azonos perszabályokat kíván megteremteni.

Ha a peres felek bármelyikének személye engedményezés, tartozásátvállalás, munkáltatói jogutódlás, illetve a munkáltató személyében bekövetkező változás alapján módosul, a per változatlanul munkaügyi pernek minősül a bíróság előtt. Ennek azért van jelentősége, mert a törvényszék, mint munkaügyi bíróság jár el a munkaügyi perekben.⁹ Pusztán az a tény, hogy a felek jogi státuszában a felsorolt okokból változás állt be nem elegendő ahhoz, hogy más bírósághoz kerüljön át a per.

A munkaügyi per összekapcsolható a munkavállaló és a munkáltató közötti, a munkaviszonnyal közvetlen kapcsolatban álló ügyben előterjesztett keresettel. Ezáltal a fél vagy felek egyéb polgári jogi igényüket külön polgári per indítása nélkül egységesen, egy per – a munkaügyi per – keretében rendezhetik. Mindemelllett a munkaügyi perben a keresethez csatlakozásnak nincs helye. Azaz további alperesek nem csatlakozhatnak be a már folyamatban lévő eljárásba.

⁷ A polgári perrendtartásról szóló törvény 2016. évi CXXX. 508. §-a alapján.

⁸ A jelenlegi szabályozás alapján közszolgálati jogvitának minősülnek, és nem tartoznak a Pp. hatálya alá: az állami tisztviselői, rendvédelmi, honvéd, illetve közszolgálati tisztviselői jogviszonyból származó jogviták.

⁹ 2020. április elsejétől a korábbi munkaügyi bíróságok helyett a munkaügyi perekben első fokon a törvényszékek, mint munkaügyi bíróságok járnak el. Így a törvényszékek veszik át a korábbi munkaügyi bíróságok feladatát. Másodfokon (fellebbezés esetén) az ítéletábrák, míg a felülvizsgálati eljárásban a Kúria jár el.

A Pp. ezentúl a sok munkavállaló összefogására és perbe lépésére tartalmazza a társult per lefolytatásának lehetőségét. A társult perek új Pp. alapján életbe lépett rendelkezései a munkaügyi perekben nemcsak alkalmazhatóak, hanem számos munkaügyi konfliktus e szabályok alapján válhat hatékonyan kezelhetővé.

Legalább tíz felperes egy vagy több olyan jogát, amely tartalmában azonos valamennyi felperes vonatkozásában (reprezentatív jog), társult per formájában érvényesítheti, ha a reprezentatív jogot megalapozó tények érdemben valamennyi felperes vonatkozásában azonosak és a társult pert a bíróság engedélyezi.

A társult per megindítása előtt az igényüket ebben a formában érvényesíteni kívánó jogosultaknak írásban társult perlési szerződést kell kötniük. A társult perlési szerződésnek tartalmaznia kell többek között az összes fél adatait, egy reprezentatív felperes és helyettes kijelölését, valamint költségekre vonatkozó megegyezést. Társult per lefolytatása esetén a jogi képviselőt kötelező a munkavállalók részéről. A meghatalmazott jogi képviselőt szintén tartalmaznia kell a szerződésnek.¹⁰

II. A munkaügyi perek különös szabályai

Különös szabályok alatt a jogban azt értjük, hogy munkaügyi perek esetén a törvényszék, mint munkaügyi bíróság az általános polgári perek lefolytatásához képest bizonyos eltérésekkel működik. Jelen alfejezetben a munkaügyi bíróság előtti eljárás lépéseit foglaljuk össze. Az alábbi módosításokkal a munkaügyi perek tárgyalási rendszere és a tárgyalás szabályai alapvetően megegyeznek az általános polgári per lefolyásának rendjével.

¹⁰ A társult per további részletszabályai a Pp. 580-591. §-ai tartalmazzák.

II./1. Az új Polgári Perrendtartás általános változásainak hatása az ügymenetre

Az új Pp. egyik fő újítása az osztott perszerkezet, azaz az elsőfokú eljárás két részre osztása: perfelvételi és érdemi tárgyalási szakra. Ezáltal az eljárás időben és funkciójában is kettéválik.

A perfelvételi szakban a bíróság a jogvita kereteit jelöli ki, azaz meghatározza a per tartalmát, a felek álláspontját és védekezéseit, a bizonyítási indítványokat, valamint a bizonyítási eszközöket a peres felek részéről. Így ebben a szakaszban előkészíti az érdemi per tárgyalását. A bíróság együttműködésével tisztázni kell az ellentmondásokat a felek állításai között, be kell nyújtani vagy pótolni kell a szükséges iratokat stb. Ezek a felek ún. perfelvételi nyilatkozatait fogják képezni. A fentiek alapján megállapítható, hogy a korábbi szabályokhoz képest jóval nagyobb szerepet kap az írásbeliség a korábbi eljárási szabályokhoz képest és az is, hogy az iratok bemutatására már a bírósági tárgyalás elején sor kerül. A feleket a korábbi eljáráshoz képest fokozott eljárástámogatási kötelezettség terheli, így már keresetlevéllel szemben is fokozott elvárásokat támaszt az új Pp.

Ha a fél valamely perfelvételi nyilatkozatot a bíróság anyagi pervezetése ellenére nem vagy nem teljeskörűen terjeszt elő, a bíróság a fél perfelvételi nyilatkozatait hiányos tartalma szerint, a rendelkezésre álló peranyag alapján bírálja majd el.

Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a perfelvételi szakasz lezárását követően főszabály szerint nincs lehetőség a kereset és ellenkérelem megváltoztatására, további bizonyítékok és indítványok előterjesztésére.

Ennek a nagyon fontos korlátozásnak kettő fő oka van. Egy bizonyos ponton mind a bíróság, mind a felek érdeke, hogy „fix” legyen a jogvita pontos tartalma az érdemi döntés érdekében. Azáltal, hogy az új Pp. kettéosztja a tárgyalást, megakadályozza a per elhúzódsát, amely nem csak a felek, hanem az egész társadalom számára fontos igény.

A kereset, viszontkereset, illetve ellenkérelem változtatás a perfelvétel lezárását követően gyakorlatilag csak akkor lehetséges, ha a fél olyan tényre hivatkozik, amely önhibáján kívül, a perfelvételt lezáró végzés meghozatala után

- jutott tudomására, illetve következett be, vagy
- tudomására jutó, illetve bekövetkező tényre tekintettel válik a per eldöntése szempontjából jelentőssé.

A fél az új tényállítást a tény bekövetkezésétől vagy az arról való tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül terjesztheti elő.

Az érdemi tárgyalási szakban a bíróság a jogvitának a perfelvétel során meghatározott keretei között bizonyítást folytat le (például tanúkat és/vagy szakértőket hallgat meg) és eldönti a pert.

II/2. Az eljárás megindítása

A munkavállaló a munkaügyi pert, saját választása szerint, több törvényszék közül választhatva indítja meg. Így pert indíthat:

- a munkáltató székhelye szerinti illetékes bíróság előtt,
- a munkavállaló belföldi lakóhelye, ennek hiányában belföldi tartózkodási helye szerinti illetékes bíróság előtt,
- az előtt az illetékes bíróság előtt, amelynek az illetékességi területén a munkavállaló huzamos ideig munkát végzett.

Ezek a munkavállalóra kedvezőbb illetékességi szabályok figyelemmel vannak az európai jogfejlődés irányaira, továbbá a munkavállaló és a munkáltató közötti aszimmetrikus erőviszonyra is.

A munkáltató felperes a pert kizárólag a munkavállaló belföldi lakóhelye, ennek hiányában a belföldi tartózkodási helye szerinti bíróság előtt indíthatja meg. Kivéve, alperesi pertársaság esetén, ha a munkáltató felperes valamennyi alperessel szemben kártérítési, illetve sérelemdíj iránti igényt érvényesít, a per az alperesek bármelyikére illetékes bíróság előtt az összes alperes ellen megindítható.

A perben fél lehet az a szakszervezet, munkáltatói érdekképviseleti szervezet vagy üzemi, közalkalmazotti tanács is, amelynek egyébként nincs perbeli jogképessége.

A bírói gyakorlat alapján munkaügyi perre vagy munkaviszonyból eredő jövőbeli jogvitájuk esetére a felek valamely meghatározott bíróság illetékességét érvényesen nem köthetik ki.¹¹ Ebben az esetben a felek által szabályozott (un. alávetéses) illetékességre vonatkozó szabályok nem alkalmazhatóak, elsősorban a munkavállaló méltánylást érdemlő helyzetének a védelmére.

A pert kezdeményező fél (felperes) keresetlevele alapján a bíróság már a tárgyalások előtt intézkedhet bizonyos kérdésekben:

- a megtámadott határozat vagy jognyilatkozat végrehajtását a keresetben foglalt kérelemre és indoklásra tekintettel felfüggesztheti,
- a megtámadott határozat vagy jognyilatkozat végrehajtását hivatalból is felfüggesztheti, ha a peres jogvitával összefüggésben valamely személy különös méltánylást érdemlő, jogvédelmet megalapozó érdeke ezt indokolja.

Ilyen különös méltánylást érdemlő eset lehet például a létfenntartás veszélyeztetése, számos munkahely megszűnésének lehetősége, az ügy országos vagy kiemelt jelentőségéből fakadóan megjelenő jelentős számú érdekelt is.

¹¹ EBH2019. M.9. számú Elvi határozat és döntés alapján

II/3. Soronkívüliség

Bizonyos esetekben, ahol különösen fontos a gyors eljárás a bíróság soron kívül dönt. Kettő ilyen eset van jelenleg a Polgári perrendtartásban szabályozva:

- a megszüntetett munkaviszony helyreállítására irányuló perben,
- valamint a felszámolás alatt álló munkáltatóval szembeni igény elbírálása esetén.

Az első esetben az idő fontos tényező, hiszen, ha egy munkavállaló elbocsátása és visszavétele között évek telnek el, akkor ezen munkavállaló integrációja a szervezetbe különösen nehezzé válik.

Soron kívüli eljárás esetén a jogszabály rövid határidőket állapított meg az egyes perbeli cselekmények végrehajtására. Így az alperes általi ellenkérelem, illetve a felperesi viszontkereset előterjesztésére meghatározott határidő tizenöt nap, a tárgyalási időközre meghatározott határidő nyolc nap, a perfelvételi és a folytatólagos perfelvételi tárgyalás kitűzésére meghatározott határidő egy hónap. Az érdemi tárgyalás és a folytatólagos érdemi tárgyalás kitűzésére meghatározott határidő egy hónap.

II/4. Ideiglenes intézkedés meghozatala¹²

A bíróság kérelemre ideiglenes intézkedést rendelhet el a perben, valamint már a per megindítása előtt is, bizonyos okok fennállása esetén:

- a fennálló állapot megváltozásának megakadályozása érdekében, ha az eredeti állapot utóbb helyreállíthatatlan lenne,
- a kérelmező későbbi joggyakorlása meghiúsulásának megakadályozása érdekében,
- a kérelmezőt közvetlenül fenyegető hátrány bekövetkezésének elhárítása érdekében, vagy
- egyéb, különös méltánylást érdemlő okból:
 - o munkabér megfizetése iránti kérelem,
 - o munkáltatói igazolás kiadása iránti kérelem esetén.

A méltánylást érdemlő okok azért kerültek a törvénybe, hogy a munkavállaló bizonytalan joghelyzet esetén is hozzájuthasson az esetlegesen napi megélhetéséhez szükséges követeléséhez, illetőleg, hogy munkavállalási szabadságát ne gátolhassa volt munkáltatója.

¹² A Pp. 103-109. §-ai alapján

Az ideiglenes intézkedés elbírálása során a bíróság soron kívül jár el, az intézkedéseit haladéktalanul, de legkésőbb nyolc napon belül teszi meg. A bíróságnak mérlegelnie kell, hogy az intézkedés elrendelése nem okoz-e súlyosabb hátrányt a kérelmező ellenfelének, mint annak elmaradása a kérelmezőnek. A bíróság lehetővé teszi, hogy az ellenfél a kérelemre nyilatkozzon. A bíróság, ha a kérelem elbírálásához szükségesnek tartja, elrendelheti a felek meghallgatását.

Az ideiglenes intézkedés iránti kérelem a keresetlevél benyújtása előtt is előterjeszthető, ha a jelen alfejezet elején felsorolt valamely feltétel fennáll, és a kérelmező valószínűsíti, hogy az ideiglenes intézkedés elrendelésével elérni kívánt célt a kérelem perindítást követő előterjesztése az időmúlásra tekintettel meghúsítaná.

III. Az eljárás lefolytatása

Munkaügyi perben az elsőfokú bíróság alapszabályként ülnökök közreműködésével, tanácsként jár el. Az ülnökrendszer célja, hogy átláthatóbbá tegye az igazságszolgáltatás tevékenységét azáltal, hogy a döntések meghozatalában a hivatásos bírácson kívül más személyek is részt vesznek. Az ülnökök civil állampolgárok, akik tisztségüket négy évre általános ülnökválasztásútván nyerik el. Az ülnököket az illetékes helyi önkormányzatok választják meg.

Ha az első, ún. perfelvételi tárgyaláson a felek személyesen vagy képviselőik útján megjelentek, a tárgyalás a felek megegyezésére irányuló egyeztetéssel kezdődik. Ebből a célból a bírósági tanács elnöke a jogvita egészét a felekkel megtárgyalja. Ezzel a rendelkezéssel a Pp. megerősíti és kiemeli a bírói egyeztetés és egyezségkötés lehetőségét a tárgyalás korai szakaszában.

Minden perben, így jelen esetben is fontos kérdés, hogy melyik félnek mit kell bizonyítani az eljárás során. Abban az esetben, ha a bizonyítás sikeres, akkor pernyertesség várható.

A munkaügyi perekben, mivel a munkavállalói igény bizonyítására alkalmas szabályzatok, dokumentumok a munkáltatónál vannak, ezeknek a tartalmát a munkavállaló sokszor nem vagy csak pontatlanul ismeri. Így bizonyos tényeket minden esetben a munkáltatónak kell bizonyítani. Ez fontos változás az új Pp. alkalmazása óta, amelyre a munkáltatóknak különösen figyelnie kell. A régi szabályokkal ellentétben a megfelelő iratokat már a tárgyalások kezdetekor be kell nyújtani a bíróság felé. Az iratokkal nem érdemes és nem is lehet várni. Tekintettel az új szabályozás szorosabb határidő rendszerére a bérszámfejtéssel, illetve HR-rel foglalkozók és a jogi képviselő közötti szoros együttműködés indokolt.

A Pp. főszabálya alapján munkaügyi perben a munkáltatónak kell bizonyítania:

- a kollektív szerződés, szükséges belső szabályzatok, utasítások és a jogvita eldöntéséhez szükséges, a munkáltató működési körében keletkezett okiratok tartalmát,
- ha az vitatott az igényelt juttatással összefüggő számítások helyességét, és
- bérvita esetén a juttatás megfizetését.

Azonban, ha a munkajogi anyagi jogszabályok – például a Munka törvénykönyve – e rendelkezéstől eltérően határozzák meg a bizonyítási érdeket tartalmát, akkor azokat a szabályokat kell figyelembe venni.

Ha a munkaügyi perben a munkaviszony létrejötté, fennállása, megszüntetése a vitás, úgy, hogy annak helyreállítását kérik, a keresettel érvényesített követelés értékeként – a ténylegesen megállapítható összegtől függetlenül – a munkavállaló egyévi távolléti díjának megfelelő összeget kell alapul venni.

Ha a per tárgya pénzkövetelés, a pénzkövetelés összegét, bérkülönbözöt követelése esetén legfeljebb annak egyévi összegét kell a keresettel érvényesített követelés értékeként figyelembe venni. Ez azt jelenti, hogy az egy éves időtartamot meghaladó összeg a munkaügyi perben alapszabályként nem kerülhet megítélésre.

A felperes a keresetétől az eljárás bármely szakaszában az alperes hozzájárulása nélkül is elállhat. Ezen szabályozást a munkaügyi jogvita speciális jellege, a munkavállalói érdekek védelme indokolja, jóllehet a lehetőség a munkáltató által indított keresetre is vonatkozik.

Ha a felperes a keresetétől az elsőfokú eljárás befejezése után, de még az ítélet jogerőre emelkedése előtt áll el, az ítéletet az iratoknak a fellebbezés folytán történő felterjesztése előtt az elsőfokú, egyébként a másodfokú bíróság helyezi hatályon kívül.

III/1. A munkajogviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezménye iránti per

Ha a felperes munkajogviszony jogellenes megszüntetése iránt, kártérítésként elmaradt jövedelem iránti igényt érvényesít, akkor a Pp. további részletszabályokat határoz meg a kereset megindítása érdekében.

Az ilyen keresetlevélben fel kell tüntetni az elmaradt jövedelem tételeit jogcímenként, összegszerűen, valamint a munkaviszony körében elmaradt jövedelem címén igényelt kártérítés esetén a munkavállaló tizenkét havi távolléti díjának megfelelő összeget.

Ha a felperes az igényében kártérítést vagy a munkaviszonyt helyreállítását kéri, a perfelvételt lezáró végzés meghozatalát követően keletkezett kár vagy elmaradt munkabér, egyéb járandóság érvényesítése esetén a kereseti követelésének összegét felelmeheti a követelésnek a per folyamán esedékessé váló részleteire a tárgyalás berekesztéséig – így a végső összeg meghaladhatja az általános szabályt. A munkavállaló egyévi távolléti díjának megfelelő összeg feletti összeget is követelhet. Az elsőfokú tárgyalás berekesztését követően esedékessé vált követelés a fellebbezésben, míg a fellebbezés előterjesztését követően esedékessé vált követelés a másodfokú eljárásban érvényesíthető.

IV. Jogorvoslat

Az elsőfokú bíróság határozata elleni fellebbezést a bíróság székhelye szerint illetékes ítélőtábla bírálja el, a fellebbezés benyújtásának határideje a határozat közlésétől számított tizenöt nap. A másodfokon eljáró bíróság döntése jogerős. A jogerős ítélettel szemben a Kúriánál felülvizsgálat kezdeményezhető a határozat közlésétől számított hatvan napon belül.

Nincs helye felülvizsgálatnak, ha a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték a teljes munkaidőre megállapított kötelező minimálbér ötszörösét¹³ nem haladja meg. A felülvizsgálati kérelem befogadását a Kúria kivételesen engedélyezheti, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata:

- a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása,
- a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége vagy
- az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége miatt indokolt.

A jogerős ítélet és az ítélet hatályával rendelkező határozatok ellen perújításnak is helye lehet többek között, ha:

- a fél olyan tényre vagy bizonyítékra hivatkozik, amelyet a bíróság a perben nem bírált el, feltéve, hogy ez rá kedvezőbb határozatot eredményezhetett volna,
- a fél az ítélet hozatalában részt vett bírónak, az ellenfélnek vagy másnak a bűncselekménye miatt lett perveztes,
- a keresetlevelet vagy más iratot a fél részére a hirdetményi kézbesítés szabályainak megsértésével hirdetmény útján kézbesítették.

A fenti okokra hivatkozva a perújítás csak akkor engedhető meg, ha a fél önhibáján kívül nem volt abban a helyzetben, hogy a perújítási kérelmében felhozott tényt, bizonyítékot vagy határozatot a korábbi eljárás során érvényesítse.

¹³ Ez az összeg a 2020-ban érvényes minimálbér mellett 805.000 Forintnak felel meg.

Ha a perújítási kérelem előterjesztésére hat hónapon túl kerül sor, a munkavállaló

- nem követelheti munkaviszonyának helyreállítását és az eredeti munkakörben vagy munkahelyen történő továbbfoglalkoztatását, és
- nem támaszthat munkabér-követelést a perújítási kérelem benyújtását megelőző hat hónapon túli időre.

Ez a munkaviszony bizalmi jellegével összefüggő szabály a törvényben. Ezáltal a munkaviszony jogellenes megszüntetése kapcsán a perújító munkavállaló kérelme így csak a kártérítésre, elmaradt jövedelem és végkielégítés megfizetésére irányulhat. Hat hónap után az eredeti munkakörben, illetve munkahelyen történő továbbfoglalkoztatás már olyan hátrányos helyzetbe hozná a munkáltatót, amelyet a jogalkotó el akar kerülni ezen szabály alkalmazásával.

Egy munkaügyi per évekig is eltarthatott a jogorvoslati eljárással együtt. A 2018. január elsején hatályba lépett új Pp. egyik célkitűzése, hogy az újonnan indított perek időtartamát csökkentse. Így várhatóan a perek többsége egy éven belül befejeződik, azon túl a kártérítéses, illetve több szakértőt igénylő ügyek húzódnak.

V. Az eljárás költségei

A Pp. általános szabályai szerint a per indításakor illetéket kell fizetni, ami a pertárgy értékének a 6%-a. A pertárgy értéke maga a követelés összege, ahogy az a fentiekben látható bizonyos esetekben a törvény maximalizálta a követelhető összeget, így bérkövetelés esetén maximum az egyévi bér 6 %-ának megfelelő összeg lesz az illeték. Ha a perben a munkaviszony létrejött, fennállása, megszüntetése a vitás, úgy, hogy annak helyreállítását kérik, a pertárgy értéke az egyévi távolléti díj összege, ami után az illeték fizetendő. Ha a követelés nemösszecsúsítható, és nem is a fenti okokból indult a per, akkor 10.000 Ft az illeték mértéke.

Az illetéket a pert kezdeményező felperes fizeti meg a bíróság részére, azonban mind a munkáltató, mind a munkavállaló élhet a jövedelmi és vagyoni viszonyaikra tekintet nélkül költségfeljegyzési joggal (tárgyi költségfeljegyzési jog). Ilyen esetben az illetéket a per megindításakor nem kell megfizetni a bíróság részére. De a peres eljárás végén a pereszes fél viseli a pernyertes fél költségeit is – ez a különböző illetékeken és eljárási költségeken túl a fél jogi képviselőjének a költségeit és az esetleges szakértői költségeket is takarja. Ha az ügy nem fejeződik be elsőfokú eljárással, azaz valamelyik fél fellebbezik, akkor az azt követő eljárások illeték-és költségvonzatával is számolni kell.

V/1. Munkavállalóra vonatkozó kedvezmények

A magyar jogrend a munkavállalók védelme érdekében a költségfeljegyzési jogon túl is ad kedvezményt a munkavállalók részére. Ha a munkavállaló jövedelmi viszonyai mellett nem meri vállalni egy esetleges pervesztéssel járó költségek kockázatát, akkor érdemes megismernie a kedvezmények rendszerét. A polgári perekben általánosan élő költségkedvezmények mellett a munkaügyi perekben további kedvezmények is rendelkezésre állnak.

A munkavállalók perindításának elősegítése érdekében a Polgári perrendtartás tartalmazza a munkavállalói költségkedvezmény intézményét. A felet a munkavállalói költségkedvezmény alapján – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a keresetlevél előterjesztésétől kezdve, a per egész tartamára, valamint a végrehajtási eljárásra is kiterjedően költségmentesség illeti meg bizonyos feltételek mellett.¹⁴

Ennek megfelelően nem kell előlegeznie a per során felmerülő költségeket (pl. illeték, szakértői díj, tanúknak járó költségtérítés), hanem ezeket helyette az állam előlegezi. A munkavállalói költségkedvezménnyel járó legnagyobb előny, hogy ha a munkavállaló elveszti a per vagy részlegesen pervesztessé válik, akkor sem kell megfizetnie a per elején meg nem fizetett illetéket, továbbá az állam által a per során előlegezett költséget még arányosan sem. Tehát ha például szakértői véleményre volt szükség akkor ennek a szakértői díját az állam fizeti meg a munkavállaló helyett.

Nagyon fontos azonban, hogy ha a munkavállaló elveszti a pert, akkor a másik fél, azaz a munkáltató perrel kapcsolatos költségeinek a megfizetése alól nem mentesül. A költségkedvezmény csak az állam által fizetett költségek elengedését jelenti. Így, ha a munkavállaló pert veszít, akkor a munkáltató ügyvédi költségeit teljes egészben vagy részben – a bíróság ítélete alapján – köteles lesz megfizetni a munkáltató felé. Érdemes észben tartani, hogy így a per indítás így nem teljesen költségmentes, hanem anyagi kockázattal jár.

A munkavállalói költségkedvezményre vonatkozó adatokat a keresetlevélben fel kell tüntetni, illetve ahhoz csatolni kell a szükséges iratokat. A fél jogosultságát a bíróság a csatolt iratok alapján hivatalból vizsgálja.

A fellebbezés, illetve a felülvizsgálat ügyében eljáró bíróság – a fellebbezés, illetve a felülvizsgálati kérelem korlátaira tekintet nélkül – hivatalból vizsgálja a munkavállalói költségkedvezményre jogosultság feltételeinek fennállását.

¹⁴ Ha a munkavállaló távolléti díja nem haladja meg a kereset benyújtást kettővel megelőző évben a nemzetgazdasági átlagkereseti összeg kétszeresét, akkor a munkavállaló munkavállalói költségkedvezményre jogosult.

JOGI KÉPVISELET

Munkaügyi perekben nem kötelező a jogi képviselet, ideértve a fellebbezési és perújítási eljárást is, valamint az ellenkérelmet előterjesztő fél számára a perrel összefüggő felülvizsgálati eljárást.

Munkaügyi perben – ha a fél jogi képviselő nélkül jár el – a felperes kizárólag formanyomtatványon nyújthatja be a keresetét, azt nem fogalmazhatja vagy szerkesztheti önállóan. Amennyiben a felperes nyomtatvány kitöltéséhez segítséget kér, a lakóhelye, székhelye, munkahelye szerinti vagy a perre illetékes törvényszéken, ügyfélfogadási időben keresetét szóban is előadhatja, melyet a bíróság az erre rendszeresített nyomtatványon rögzít. Ez a lehetőség elsősorban a munkavállalók számára lehet kedvező.

A szakszervezetnek, mint munkavállalói érdekképviseleti szervezetnek a tagjától, a kamarai jogtanácsosnak pedig az érdekképviseleti szervezettől származó meghatalmazásra van szüksége. Ha munkaügyi perben a munkavállalói érdekképviseleti szervezet meghatalmazottként saját tagjának perében jár el, az általa meghatalmazott kamarai jogtanácsos jogi képviselőnek minősül akkor is, ha a perben a jogi képviselet kötelező. Mindkét rendelkezésből egyértelmű, hogy a fél (a munkavállaló, mint az érdekképviseleti szervezet tagja) meghatalmazása szükséges a szakszervezet perbeli eljárási jogosultságához, meghatalmazotti minőségéhez. A meghatalmazott munkavállalói érdekképviseleti szervezet azonban nyilvánvalóan nem „maga” jár el, hanem ügyvéd, illetve gyakran jogtanácsos útján.¹⁵

Ugyan a törvény lehetővé teszi a jogi képviselet nélküli eljárást, érdemes mégis ügyvédet fogadni a per lefolytatására. A munkavégzés az emberek alapvető létfenntartási tevékenységeként jelentős érdeket képvisel a mindennapi életünkben. Ez és a munkajog szövevényes volta jogi képviseletet és szakértelmet kíván. A formalizált jogvitában kifejezett jogi szaktudásra van szükség az eredményes pervitel érdekében.

¹⁵ Új Pp. Konzultációs Testület állásfoglalása 42. I. alapján.

I. Jogi segítségnyújtás

A jogi segítségnyújtás keretében a szociálisan hátrányos helyzetben lévők szakszerű jogi tanácsot, a perben eljárásjogi képviselőt kaphatnak jogaik érvényesítése, jogvitáik megoldása során.

A jogi segítségnyújtásnak több formája is létezik, ilyen például a peren kívüli (per előtti) és a peres támogatás. De ezen kívül is vannak további szolgáltatásaik, amelyek azonban nem képezik részét jelen kiadványnak.¹⁶

Peren kívüli támogatás keretében a jogi segítő tájékoztatást és tanácsot ad, illetve beadványokat és iratokat készít az ügyfél számára. Ezek a tanácsok általában a mindennapi megélhetését közvetlenül érintő kérdésekben, így a munkajoggal összefüggésben merülnek fel.

Peres támogatás keretében pereskedő felek bármelyike – alperes vagy felperes is – igényelhet pártfogó ügyvédi képviselőt, amely az eljárás jogerős befejezéséig tart.

A Pp. szerint munkavállalói költségkedvezményben részesülő fél pártfogó ügyvédjének államot terhelő díja a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény szerint kerül megfizetésre, és a pártfogó ügyvéd díját az állam megelőlegezi.

Ahhoz, hogy valaki jogi segítségnyújtást kérjen ki kell töltenie egy kérelemnyomtatványt, majd azt aláírva és a szükséges mellékletekkel kiegészítve eljuttatni a Kormányhivatalhoz.¹⁷ A kérelemnyomtatvány hivatali időben személyesen, egyébként postai úton nyújtható be.

II. JOGPontok

Az európai uniós támogatással megvalósuló regionális és összehangolt JOGPontok projektek ingyenes jogi segítséget nyújtanak a munka világában a munkavállalók számára a munkajog, adójog és társadalombiztosítási jog területén. A munkáltatók számára érdemes a fentiekén túl a társasági- és cégjog és egyesületi, illetve egyéb szervezeti jogok kapcsán is érdeklődni.

A projekt többféle jogi segítséget nyújt: tájékoztató tanácsadás, személyre szabott jogi tanácsadás, illetve iratszerkesztési segítség.

Tájékoztató tanácsadás általános jogi konzultációt és tanácsadást jelent. Az ügyfelek általános információkat kapnak a kérdéseikre a jogokról és a kötelezettségekről, a releváns jogszabályokról, azok tartalmáról és a követhető eljárásokról. Erről az információról az ügyfelek a www.jogpontok.hu oldalon online és chates formában, e-mailben, telefonon és személyesen is érdeklődhetnek.

¹⁶ További információért forduljon a <https://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/jogi-segitsegnyujtas> oldalhoz.

¹⁷ A kérelem nyomtatvány letölthető a <https://www.kormanyhivatal.hu/hu/budapest/jarasok/jogi-segitsegnyujtas-honlaprol>.

A személyes találkozáson alapuló segítségi mód szintén a fentiekben említett négy jogterületre terjed ki. A találkozó során az ügyfél konkrét esetére vagy kérdésére kaphat választ a projekt jogászától.

Jogi állásfoglalásra, véleményre, javaslatételre, valamint az ügy megoldására, vagy további lépésekre kerül sor. Ezt a szolgáltatást elsősorban személyesen vehetik igénybe az ügyfelek. A jelenlegi koronavírus helyzetre vagy további gátló tényezők esetén lehetséges telefonon, illetve e-mailen keresztül is, azonban ez esetben az egyeztetés és így a tanácsadás lehetősége is korlátozottabb.

A JOGPontok jogász munkatársai továbbá iratmintatárunk használatával konkrét dokumentumokat is átadnak az ügyfélnek, amit felhasználhat a további ügyintézés érdekében. Kérdés vagy probléma esetén a projekt jogászaik segítséget nyújtanak a kitöltésben is, ha a szükséges információk helyben rendelkezésre állnak.

A jogsegély-szolgáltatás teljesen díjtalan és anonim, személyes adatait kérjük, ne adja meg a segítségnyújtás során.¹⁸

The image shows two overlapping screenshots of the JOGPONTOK website. The larger screenshot on the right displays the main homepage with a navigation bar, a search bar, and a central banner for 'Egyenlő esélyekkel a jognak asztalánál'. Below the banner is a grid of service icons: 'SZEMÉLYES ÜGYFELFOGADÁS', 'TELEFONOS JOGSEGÉLY', 'CHAT JOGSEGÉLY', 'E-MAILES JOGSEGÉLY', 'JOGÁSZ NAPOK', 'JOGSEGÉLY A MOBILON', 'JOGPONTOK KISOKOS', and 'ALTERNATÍV VITARENDÉZÉS'. A map of Hungary is shown at the bottom right. The smaller screenshot on the left shows a detailed 'E-MAILES JOGSEGÉLY' form with various input fields and a 'Küldés' button.

¹⁸ Az ingyenes szolgáltatások során, amennyiben a probléma nem oldódott meg, és az ügy nem zárult le, akkor jogi képviselőre lehet szükség, ebben az esetben az ügyfél szabadon fordulhat bárkihez. A JOGPont munkatárs ügyvédet, ügyvédi irodát, könyvelőt nem ajánl, és nem ajánlhat az érdeklődők számára.

MUNKAÜGYI PEREKKEL KAPCSOLATOS TRENDK

Jelen fejezetben a leggyakoribb munkavállaló által kezdeményezett keresetek tekintjük át. A leggyakoribb jogcímek:

- a munkaviszony jogellenes megszüntetésével kapcsolatos kártérítési igények,
- munkabér iránti igények, valamint
- munkahelyi balesetek.

Ismételten fontos szabály, hogy az első esetben a keresetlevelet a munkáltató írásbeli intézkedésétől (pl. felmondás) számított harminc napon belül kell a munkaügyi bíróságnál előterjeszteni.

A második és harmadik esetben, a per megindítására főszabály szerinti három éves elévülési idő áll rendelkezésre.

Az elmúlt évtized, a 2010-es évek, tapasztalata a munkaügyi perek csökkenését mutatja. Ennek több oka is van, amelyeket érdemes megismerni és mérlegelni egy esetleges per megindítása előtt.

I. Munkaviszony jogellenes megszüntetése

2012-ben jelentős változáson esett át a munkajogi szabályozás az új Munka törvénykönyvének a hatályba lépésével. A korábbi szabályozáshoz képest ez hátránnyosan érintette a munkavállalókat jogellenes munkaviszony megszüntetése esetén a követelhető kompenzáció terén. A korábbi elmaradt munkabér, átalánykártérítés és végkielégítés és kártérítés helyett jelenleg az elmaradt jövedelem összege 12 hónap távolléti díjban van maximalizálva. Ezen felül kártérítés helyett sérelemdíjat követelhet a munkáltatótól, ha valamilyen személyiségi joga sérült, például a felmondás az egyenlő bánásmód követelményét bizonyítottan sértette.

A tapasztalatok alapján korábban tipikus volt a munkaviszony visszaállítása is, azonban mára ez a fajta szankció jelentéktelenné zsugorodott.

A munkáltatók szintén több tapasztalattal és felkészültebben kezelik a munkavállalók elbocsátását. Ezek a perek a felmondási ok, „jogossága” és a felmondási körülmények köré épülnek. A felmondási oknak a joggyakorlat alapján világosnak, valósnak és okszerűnek kell lennie. Ebből a kritériumrendszerből az elsőben már jelentős tapasztalat van a munkáltatóknak, így egyre ritkábbak a túl általános megfogalmazások. A valódiság bizonyítása során azt kell igazolniuk, hogy a munkaviszony fenntartása már nem volt elvárható és valóban nincs már szükség az adott munkavállalóra és a képességeire.

A fenti eseteket a bíróságok sokkal tartalmibb elemzés alá vonják, mint korábban és egyre gyakrabban hoznak ítéletet a munkáltatók javára.

Továbbra is nehezebb azoknak az eseteknek a megítélése, ahol a munkáltató a munkavállaó személyében vagy magatartásában rejlő okra vezeti vissza a felmondást. Ilyen esetben a bíróságok az eset összes egyedi körülményének mérlegelése mellett döntenek. Azonban ebben az esetben is megfigyelhető egy bizonyos szigorodó trend a munkavállalók felé. A bíróságok egyre gyakrabban vizsgálják, hogy a munkavállaló együttműködési kötelezettségét teljesítette-e a munkavégzés során. Ezen a téren a bíróságok és a Kúria meglehetősen szigorú elvárhatósági mércét fogalmazott meg az elmúlt időszakban.

A munkavállalók emellett egyre gyakrabban hivatkoznak arra is, hogy a munkaviszony megszüntetésére visszaélésszerűen került sor. A joggal való visszaélés tilalmának követelménye a gyakorlatban gyakran összemosódik a diszkrimináció tilalmával. A rendeltetésellenes joggyakorlás körében a bizonyítás nehéz, mivel a munkáltató látszólag a jogi kereteken belül jár el, tehát nem ütközik a magatartás kifejezett jogi tilalomba. Azonban a munkavállaló oldalán a magatartása valós hátrányt okoz, például jogos érdekek csorbítása, érdekérvényesítés vagy konzultáció korlátozása, cenzúra vagy zaklatás. Ilyen esetben széleskörű bizonyításra van szükség, amelyeket a munkavállalónak kell a bíróság rendelkezésére bocsátani.

II. Üzemi (munkahelyi) baleset

Gyakoriak a munkáltatói kártérítéssel összefüggő perek is. Az Mt. szabályai szerint a munkáltató köteles megtéríteni a munkavállalónak a munkaviszonnyal összefüggésben okozott kárát. A kártérítési felelősség alóli mentesülést az Mt. csak két esetben teszi lehetővé:

- ha a kárt a munkáltató ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa, vagy
- ha a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.

Az első esetben a feltételeknek együttesen kell teljesülniük ahhoz, hogy a munkáltató mentesüljön a felelősség alól.

Ha mindkét fél felelős az üzemi baleset bekövetkezéséért, a bíróság kármegosztást alkalmazhat. Például a munkavállaló önhibából nem viselte a szükséges védőfelszerelést a munkavégzés közben.

Az üzemi balesetet szenvedett munkavállaló a Ptk. alapján sérelemdíjat követelhet munkáltatójától. A sérelemdíj megállapításakor a bíróság elsősorban az egészségkárosodás mértékét veszi figyelembe.

III. Összegzés

A munkaügyi perek száma folyamatosan csökken a bíróságok előtt a 2010-es évek kezdete óta. Míg 2016-ban a munkaügyi bíróság felé 13.447 új ügy érkezett, addig 2019-ben már csak 4.615 új pert kezdeményeztek.¹⁹ A 2020-as adatokat tekintve érdemes figyelembe venni a koronavírus világvárvány hatását is, így az első félévben mindösszesen 1.129 új ügyet kezdeményeztek a bíróság előtt.²⁰

A munkavállalók számára kedvezőtlen trendek és a perek számának csökkenése közötti összefüggés valószínűsíthető. A munkavállalók sokkal inkább tisztában vannak az eljárás bonyolultságával, a kompenzáció mértékének változásával és az esetleges – perveszteség esetén fennálló – költségekkel, amelyek csillapítják a perindítási hajlandóságot.

„Új frontvonal” munkavállalói oldalán az egyre szigorodó adatvédelmi szabályok munkáltató általi megszegése lehet a munkaügyi perek tekintetében, de ez egy viszonylag új jogterület.

A munkáltatók oldaláról is változott a helyzet az évtized elejéhez képest, hiszen nekik a pereskedés helyett is vannak hatékony eszközei a követelés érvényesítésére, például a jelen kiadványban tárgyalt Mt. szerinti fizetési felszólítás vagy a fizetési meghagyásos eljárás, amely kezdeményezésében a munkáltatók, mint vállalkozások nagyobb rutinnal rendelkezhetnek, mint a munkavállalók. A munkáltatók oldaláról továbbá sokszor előnyösebb lehet peren kívül megegyezés is.

¹⁹ A csökkenésnek adminisztratív okai is vannak, bizonyos ügyek kikerültek a munkaügyi bíróság illetékessége alól (pl.: közigazgatási perek). Azonban a csökkenő trend már ezelőtt is megfigyelhető volt.

²⁰ További információ a bíróságok ügyforgalmi adatairól az alábbi címen található:
<https://birosag.hu/ugyforgalmi-adatok>

A KORONAVÍRUS (COVID-19) JÁRVÁNY HATÁSA A MUNKAÜGYI PEREKRE

A magyar állam által a COVID-19 járvány során 2020 évben és várhatóan 2021 elején is életben lévő szigorítások sok munkavállaló életét változtatták meg alapjaiban. Ez kihatással lehet majd a megindított munkaügyi perekre is. Jelen fejezet célja, hogy összefoglalja mely területeken történtek és történhetnek további változások, amelyek peres eljárásokat hozhatnak.

I. Munkabér csökkentés esetei

Azok a munkáltatók, akik nem éltek létszámcsökkentéssel az elmúlt időszakban valószínűleg megpróbálták lépéseket tenni a munkaidő, ezáltal a megfizetendő munkabér csökkentése felé.

Ennek első lépése a munkavállalók fizetett szabadságának „elrendelése”, valamint fizetés nélküli szabadságra küldése lehet. Utóbbihoz a munkáltató és a munkavállaló közötti megállapodás megléte szükséges. Bár ez a lépés a munkáltató számára a képzett munkavállaló megtartásával jár, azonban annak nem feltétlenül előnyös fizetés nélkül maradnia. Ebben a helyzetben bizonyos körülmények fennállása esetén felmerül, hogy a munkavállaló az állásidőre járó munkabér követeljen fizetés nélküli szabadság helyett.

A munkáltató ezentúl 24 hónapos munkaidőkeretet is elrendelhetett 2020 során. Ugyan ez jelenleg mindkét fél számára előnyösebb, hiszen a munkavállaló munkabért kap, 2021 évben azonban aránytalan intenzitású munkával járhat a 2020-as év óraszámának ledolgozása. Itt különösen a várható túlórák díjazásának kérdése vezethet majd jogvitához a felek között.

Fontos kérdés, hogy a munkáltató foglalkoztatási kötelezettségének elháríthatatlan külső ok miatt vagy anélkül nem tett eleget. Utóbbi esetben a munkavállalót az alapbére ún. állásidő címen továbbra is jár, amely szabályon a veszélyhelyzet alatt sem változtattak.²¹ Abban az esetben, ha külső ok (vis maior) áll fenn, például a Kormány elrendelte az éttermek és mozik bezárását, akkor a munkáltatónak nem áll fenn munkabér fizetési kötelezettsége az érintett időszakra. Ugyan lehet hallani, hogy bizonyos munkáltatók ebben az esetben más munkakörben próbálják tovább foglalkoztatni a munkavállalókat, például pincér helyett házhoz szállítási feladatok ellátása, ez azonban nem minden munkakörben lehetséges.

²¹ Az Mt. 146. § (1) bekezdése alapján

A fenti példákban a tevékenység leállításáról vagy annak megváltoztatásáról nem a munkáltató, hanem jogszabály döntött, így valóban külső ok okozza a leállást. Ettől meg kell különböztetni azokat a munkáltatókat, akik önmaguk döntöttek a tevékenység leállítása mellett, ugyanis ebben az esetben nem minden esetben hivatkozhat sikerrel vis maiorra és a munkavállalóknak lehet jogos állásidő követelése. A bíróságnak az utóbbi esetben az eset összes körülményének mérlegelése mellett egyedi döntést kell meghoznia.

II. Felmondás

Munkáltatói oldalról fontos azt is kiemelni, hogy létszám leépítés és felmondás esetén a veszélyhelyzet ideje alatt is meg kell felelnie a felmondási indoknak a korábban részletezett világossági, valóságossági és okszerűségi követelményeknek. Ennek megfelelően a COVID-19 járványra való hivatkozás nem feltétlenül elegendő indok, ehhez további a munkáltató jövőbeli működésével kapcsolatos információ kell, például a járvány miért és hogyan érinti a munkakört és erre miért nincs szüksége a munkáltatónak. A munkáltató továbbá nem jogosult arra, hogy csökkentse a felmondási időt, vagy arra, hogy a felmondási időre járó távolléti díjat vagy a végkielégítést saját döntése alapján ne fizesse meg a munkavállalónak. Ezen felül a járvány nem elégséges indok azonnali hatályú felmondásra sem, hiszen az nem a munkavállaló kötelezettségzegésén alapszik.

Érdemes tudni, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt sem érvényes a munkáltató felmondása SMS-ben vagy egyszerű e-mailben. Ebben az időszakban is a személyesen, illetve a postai úton tértivevénnyel feladott levelek alkalmasak a felmondás jogszerű közlésére.

III. Távmunkavégzés

Az új Mt. szabályai szerint a kárfelelősség az általános szabályait lehet alkalmazni a távmunkavégzésre is, azonban érdemes kiemelni, hogy a jelenlegi koronavírus helyzetben a veszélyhelyzet során a távmunkával kapcsolatos szabályok alkalmazásáról szóló 487/2020. (XI. 11.) Kormányrendelet alapján egyszerűsödnek a távmunka szabályai. A törvény alapvetően a munkáltató előzetes kockázatértkelését írja elő, ha a munkavállaló távolról kíván dolgozni. Azonban veszélyhelyzet idején a munkáltatónak csak tájékoztatási kötelezettsége van – a munkavégzéshez szükséges, egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkakörülmények szabályairól (pl.: helyes székhasználat, szemet védő távolság). A tájékoztatás ismerete mellett a munkavállaló kötelezettsége, hogy a munkavégzés helyét ezen munkakörülmények teljesülésére figyelemmel válassza meg vagy alakítsa ki a lakásán belül.

IV. COVID-19 oltás

Az elkövetkező év fontos kérdései lesznek a COVID-19 elleni védőoltás kapcsán felmerülő problémák. Jelen kiadvány megírásakor a magyar állam és a Kormány erre a kérdésre vonatkozó részletes útmutatást még nem jelentetett meg, ennek ellenére több területen is várható munkaügyi vita.

Az Mt. alapján a munkáltató kötelessége biztosítani a munkahelyen az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeit, és tekintettel a kialakult válsághelyzetre lesznek munkakörök és munkahelyek, ahol ez csak védőoltás útján lesz hosszútávon megoldható. Így várható, hogy egyes munkáltatók a védőoltás meglétét „előírják” majd a munkavállalók számára. Ezekben az esetekben felmerülhetnek diszkriminatív, illetve adatvédelmi megfontolások is. Ha szabhat is ilyen feltételt a munkáltató, kérdéses milyen kivétel rendszer mellett. Mi lesz azokkal, akik alapbetegségük vagy egyéb ok folytán nem kaphatják meg a vakcinát. Kinek a felelőssége, ha a munkavállaló a munkahelyen maradás érdekében beoltatja magát, de súlyos mellékhatások lépnek fel nála. Szintén eldöntendő kérdés lesz, hogy az egészséges és biztonságos munkavégzés érdekében a munkáltató kötelessége lesz-e a védőoltás lehetőségének költségmentes biztosítása a munkavállalói számára.²²

Ha az oltás kötelező, de a munkavállaló ezt megtagadja ez okot adhat majd munkáltatói figyelmeztetésre, illetve akár azonnali hatályú felmondásra is. Azonban, ahogy látható, annak a kérdése, hogy a munkáltató kötelezővé teheti-e az oltás szintén kérdéses. A jelenlegi szabályok szerint a bíróság az eset összes körülményének mérlegelése mellett dönthetne, de remélhetőleg hamarosan lesz jogszabályi iránymutatás a vakcinák használatával kapcsolatban.

²² Jelen kiadvány megírásakor, a Kormány álláspontja alapján a vakcina ingyenes lesz, de nem kötelező. További friss információkat a <https://koronavirus.gov.hu/> oldalon találhat.

JOGSZABÁLYOK

I. A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény

NEGYEDIK RÉSZ A MUNKAÜGYI VITA

XXIII. fejezet A munkajogi igény érvényesítése

285. § (1) A munkavállaló és a munkáltató a munkaviszonyból vagy az e törvényből származó, a szakszervezet, az üzemi tanács az e törvényből vagy kollektív szerződésből, vagy üzemi megállapodásból származó igényét bíróság előtt érvényesítheti.

(2) A munkáltató - az (1) bekezdéstől eltérően - a munkavállalóval szemben a munkaviszonnyal összefüggő és a kötelező legkisebb munkabér [153. § (1) bekezdés a) pont] háromszorosának összegét meg nem haladó igényét fizetési felszólítással is érvényesítheti. A fizetési felszólítást írásba kell foglalni.

(3) A munkáltató mérlegelési jogkörében hozott döntésével szemben igény abban az esetben érvényesíthető, ha a munkáltató a döntésének kialakítására irányadó szabályokat megsértette.

(4) A munkavállaló a 295. §-ban foglaltak alapján a magyarországi foglalkoztatás tartamára fennálló igényét magyar bíróság előtt is érvényesítheti.

286. § (1) A munkajogi igény három év alatt évül el.

(2) A bűncselekménnyel okozott

a) kár megtérítésére vagy

b) személyiségi jogsértéssel összefüggő sérelemdíj megfizetésére

irányuló igény öt év; ha a büntethetőség elévülési ideje ennél hosszabb, ennek megfelelő idő alatt évül el.

(3) Az igény elévülését hivatalból kell figyelembe venni.

(4) Az elévülésre egyebekben a polgári jogi szabályokat kell alkalmazni azzal, hogy a munkavállaló igényének érvényesítésével kapcsolatos elévülési időt a felek nem rövidíthetik le.

287. § (1) A keresetlevelet a munkáltatói jognyilatkozat közlésétől számított harminc napon belül kell előterjeszteni

- a) az egyoldalú munkaszerződés-módosítással,
- b) a munkaviszony megszüntetésének jogellenességével,
- c) a munkavállaló kötelezettségszegése miatt alkalmazott jogkövetkezmennyel,
- d) a fizetési felszólítással, továbbá
- e) a 81. § (2) bekezdésében meghatározottakkal kapcsolatos igény érvényesítése iránt.

(2) A munkavállaló

- a) 40. § szerinti felmondásával, vagy
- b) 78. § szerinti azonnali hatályú felmondásával kapcsolatos igény az elévülési időn belül érvényesíthető.

(3) A munkaviszony megszüntetésére vonatkozó megállapodás vagy egyoldalú jognyilatkozat megtámadása esetén a keresetlevelet a megtámadás eredménytelenségének megállapításától számított harminc napon belül lehet előterjeszteni. A megtámadás eredménytelen, ha a másik fél annak közlésétől számított tizenöt napon belül nem válaszol, vagy azt nem fogadja el.

(4) A keresetlevél beadására megállapított határidőt megtartottnak kell tekinteni, ha a keresetlevelet legkésőbb a határidő utolsó napján postára adták. Az igényt érvényesítő igazolással élhet, ha a keresetlevél beadására megállapított határidőt elmulasztja. Az igény hat hónap elteltével nem érvényesíthető.

(5) A keresetlevél benyújtásának - az (1) bekezdés c)-d) pontban foglaltakat kivéve - halasztó hatálya nincs.

288. § A 287. §-ban foglalt határidőket nem érinti, ha a kollektív szerződés vagy a felek megállapodása a jogvita feloldása érdekében békéltetés lefolytatását rendeli.

289. § (1) A munkáltató, az üzemi tanács vagy a szakszervezet a tájékoztatásra vagy a konzultációra vonatkozó szabály megszegése miatt öt napon belül bírósághoz fordulhat.

(2) A bíróság tizenöt napon belül, polgári nemperes eljárásban határoz. A bíróság határozata ellen a közléstől számított öt napon belül fellebbezésnek van helye. A másodfokú bíróság tizenöt napon belül határoz.

290. § A kollektív szerződésben meghatározott jogcím alapján fennálló igény érvényesítésének eltérő szabályait a kollektív szerződés meghatározhatja.

XXIV. fejezet

A kollektív munkaügyi vita

291. § (1) A munkáltató és az üzemi tanács vagy a szakszervezet a közöttük felmerült viták feloldására egyeztető bizottságot (a továbbiakban: bizottság) alakíthat. Az üzemi megállapodás vagy a kollektív szerződés állandó bizottság megalakításáról is rendelkezhet.

(2) A bizottság a munkáltató és az üzemi tanács vagy a szakszervezet által azonos számban delegált tagból és független elnökből áll.

292. § (1) Az elnök köteles a két fél által delegált tagokkal folyamatosan konzultálni, a tagok álláspontját, az egyeztetés eredményét az egyeztetés befejezésekor írásban összefoglalni.

(2) A bizottság eljárásával kapcsolatban felmerült indokolt költségek a munkáltatót terhelik.

293. § (1) A munkáltató és az üzemi tanács vagy a szakszervezet előzetesen írásban megállapodhatnak, hogy a bizottság döntésének magukat alávetik. Ebben az esetben a bizottság határozata kötelező. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

(2) A 236. § (4) bekezdésében és a 263. §-ban foglaltakkal kapcsolatban felmerült vitában döntőbíró dönt. Döntése a felekre kötelező. A felek megállapodásának hiányában a döntőbíró a felek jelöltjei közül sorsolással kell kiválasztani.

(3) A bizottság vagy a döntőbíró eljárásának tartama alatt a felek nem tanúsíthatnak olyan magatartást, amely a megállapodást vagy a döntés végrehajtását megghiúsítaná.

II. A polgári perrendtartásról 2016. évi CXXX. törvény

HARMADIK RÉSZ ELSŐFOKÚ ELJÁRÁS (...)

XI. FEJEZET

PERINDÍTÁS

54. Keresetlevél

169. § [A per megindítása]

- (1) A pert a felperesnek az alperes ellen keresetlevéllel kell megindítania.
- (2) A büntetőeljárásról szóló törvény alapján a bíróságnak megküldött polgári jogi igényt keresetlevélként kell elbírálni, és úgy kell tekintetni, mintha azt már eredetileg is annál a bíróságnál terjesztették volna elő, amelyhez megküldték.

170. § [A keresetlevél]

- (1) A keresetlevél bevezető részében fel kell tüntetni:
 - a) az eljáró bíróság megnevezését,
 - b) a felek nevét, perbeli állását, a felperes azonosító adatait, az alperes azonosító adatai közül legalább a lakóhelyét vagy székhelyét, és
 - c) a felperes jogi képviselőjének nevét, székhelyét, telefonszámát, elektronikus levélcímét, több jogi képviselő esetén a hivatalos iratok átvételére kijelölt jogi képviselő nevét.
- (2) A keresetlevél érdemi részében fel kell tüntetni:
 - a) a bíróság döntésére irányuló határozott kereseti kérelmet,
 - b) az érvényesíteni kívánt jogot a jogalap megjelölése útján,
 - c) az érvényesíteni kívánt jogot és a kereseti kérelmet megalapozó tényeket,
 - d) az érvényesíteni kívánt jog, a tényállítás és a kereseti kérelem közötti összefüggés levezetésére vonatkozó jogi érvelést, és
 - e) a tényállításokat alátámasztó és rendelkezésre álló bizonyítékokat, bizonyítási indítványokat az e törvényben meghatározott módon.
- (3) A keresetlevél záró részében fel kell tüntetni:
 - a) a per tárgyának az értékét, valamint a meghatározásakor figyelembe vett tényeket; ha a pertárgyérték nem meghatározható, az arra történő hivatkozást,
 - b) a bíróság hatáskörét és illetékességét - ha az ügyben külföldi elem van, a joghatóságát is - megalapozó tényeket,
 - c) a megfizetett illeték összegét és megfizetési módját, vagy az eljárási illeték megfizetésének hiányában a költségkedvezmény engedélyezése iránti kérelemre, illetve jogszabály által biztosított illetékfizetés alóli mentesülés esetén az arra történő hivatkozást,
 - d) közhiteles nyilvántartásból elérhető azonosító adat hiányában a nem természetes személy fél perbeli jogképességét alátámasztó adatokat,
 - e) azt, hogy a fél törvényes képviselőjeként megjelölt személy milyen minőségben jár el.

(4) Keresethalmazat esetén a keresetlevél érdemi részében foglaltakat úgy kell előadni, hogy azokból külön-külön megállapíthatóak legyenek aalmazatban érvényesített igények és azok egymáshoz való viszonya. A keresetlevélben aalmazatban álló keresetek azonos tartalmi elemeit elegendő egyszer előadni. Egymással eshetőleges viszonyban álló több kereset esetén az elbírálás kért sorrendjét meg kell határozni.

(5) A keresetlevélben feltüntethető az alpereshez intézett, indokolt felhívás

a) állítási szükséghelyzet esetén valamely tény állításához szükséges információ szolgáltatására, illetve

b) bizonyítási szükséghelyzet esetén bizonyítási eszköz csatolására.

171. § [A keresetlevél mellékletei]

(1) A keresetlevélhez csatolni kell:

a) a meghatalmazást, kivéve, ha a meghatalmazás a rendelkezési nyilvántartásban e törvényben foglaltaknak megfelelően szerepel vagy az általános meghatalmazás az általános meghatalmazások országos és közhiteles nyilvántartásában szerepel,

b) a keresetlevél érdemi részében feltüntetett bizonyítékot, és

c) a keresetlevél záró részében hivatkozott költségkezdvezmény engedélyezése iránti kérelmet vagy jogszabályon alapuló költségkezdvezmény esetén a jogszabályban előírt iratokat, továbbá, ha a keresetlevél záró részében előadottak alátámasztása okirattal történik, akkor azt az okiratot is.

(2) Az idegen nyelvű irathoz csatolni kell annak legalább egyszerű magyar nyelvű fordítását.

172. § [A kereseti kérelem fajtái]

(1) Marasztalásra irányuló kereseti kérelem csak lejárt követelés érvényesítése iránt terjeszthető elő.

(2) Tartásdíj, járadék és más időszakos szolgáltatás iránt indított perben a marasztalásra irányuló kereseti kérelem a le nem járt követelésre is előterjeszthető. Lakás, más helyiség vagy egyéb ingatlan vissza bocsátása iránt a kereseti kérelem a vissza bocsátás iránti kötelezettség lejáratá előtt is előterjeszthető, feltéve, hogy a vissza bocsátásnak határozott időpontban kell történnie.

(3) Valamely jog vagy jogviszony fennállásának vagy fenn nem állásának megállapítása iránt akkor terjeszthető elő kereseti kérelem, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása érdekében szükséges, és a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában vagy valamely más okból marasztalás nem kérhető. A bíróság e törvényes feltételek fennállását hivatalból vizsgálja.

(4) A felek jogállapotának vagy jogviszonyának megváltoztatása - létrehozása, megszüntetése vagy módosítása - iránt akkor terjeszthető elő kereseti kérelem, ha azt jogszabály kifejezetten megengedi.

173. § [Keresethalmazat]

(1) Több kereset (valódi tárgyi keresethalmazat) akkor terjeszthető elő, ha a keresetek ugyanabból vagy - ténybeli és jogi alapon - összefüggő jogviszonyból erednek és a keresetek között nincs olyan, amelynek elbírálása más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozik. Az e törvény hatálya alá tartozó ügyben előterjesztett keresetet nem lehet összekapcsolni közigazgatási perben, illetve egyéb közigazgatási bírósági eljárásban eljáró bíróság hatáskörébe tartozó keresettel, illetve indítvánnyal.

(2) Egymással eshetőleges vagy vagylagos viszonyban álló több kereset (a továbbiakban: látszólagos tárgyi keresethalmazat) akkor terjeszthető elő, ha

- a) a keresetek ugyanabból a jogviszonyból erednek,
- b) az egyes keresetek között nincs olyan, amelynek elbírálása más bíróság hatáskörébe vagy kizárólagos illetékességébe tartozik, és
- c) több alperes esetén valamennyi keresetet valamennyi alperes ellen indítják.

(3) A fél személye vonatkozásában egymással eshetőleges vagy vagylagos viszonyban álló több kereset (látszólagos személyi keresethalmazat) nem terjeszthető elő.

(4) A keresetlevél előterjesztéséhez fűződő joghatások látszólagos tárgyi keresethalmazat esetén is valamennyi keresetre nézve beállnak.

174. § [Áttétel]

(1) Ha a keresetlevél alapján megállapítható, hogy a per elbírálása valamely más bíróság hatáskörébe vagy illetékességébe tartozik, a bíróság elrendeli a keresetlevélnek ehhez a bírósághoz történő áttételét. Áttételnek van helye akkor is, ha a jogvita elbírálása közigazgatási perben vagy egyéb közigazgatási bírósági eljárásban eljáró bíróság hatáskörébe tartozik.

(2) A bíróság az alperesnek megküldött áttételt elrendelő végzéshez csatolja a keresetlevelet, kivéve, ha az a részére korábban megküldésre került. Ha az alperesnek nincs perbeli jogképessége, az áttételt elrendelő végzést számára nem kell kézbesíteni.

(3) Az áttételt elrendelő végzés ellen külön fellebbezésnek van helye. A bíróság a végzését maga is megváltoztathatja. A keresetlevelet a végzés jogerőre emelkedése előtt nem lehet az új bírósághoz továbbítani.

(4) Nincs helye a keresetlevél áttételének olyan bírósághoz, amely saját hatáskörének vagy illetékességének hiányát már jogerősen megállapította.

(5) A bíróság az áttétel tárgyában soron kívül jár el.

175. § [Az áttétel jogkövetkezményei]

(1) Az áttett keresetlevelet úgy kell tekinteni, mintha azt már eredetileg is annál a bíróságnál terjesztették volna elő, amelyhez azt áttették.

(2) Az áttételről történő rendelkezésig a felek által teljesített perbeli cselekmények és bírói rendelkezések hatálytalanok, kivéve, ha

- a) azok az áttétellel kapcsolatosak,
- b) azok az áttételre okot adó keresetváltoztatás vagy keresetkiterjesztés előtt történtek, vagy
- c) valamennyi cselekményt a felek jóváhagyják és valamennyi rendelkezést az új bíróság hatályában fenntartja.

176. § [Visszautasítás]

(1) A bíróság - hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve - a keresetlevelet visszautasítja, ha

a) a perre magyar bíróság joghatósága - törvény, az Európai Unió kötelező jogi akta, nemzetközi egyezmény alapján - kizárt, vagy külföldi bíróság rendelkezik kizárólagos joghatósággal,

b) az igény elbírálása más hatóság - ideértve a büntető vagy szabálysértési ügyben eljáró bíróságot is - hatáskörébe tartozik vagy polgári nemperes bírósági eljárásban érvényesíthető,

c) a pert törvényben meghatározott más hatósági vagy egyéb eljárásnak, illetve a 24. § (3) bekezdése szerinti eljárásnak kell megelőznie,

d) a felek között ugyanabból a ténybeli alapból származó ugyanazon jog iránt indított más perben a perindítás joghatása már beállt vagy annak tárgyát már jogerősen elbírálták,

e) a félnek nincs perbeli jogképessége,

f) az igény - az elévülés esetét kivéve - bírósági úton nem érvényesíthető,

g) a pert nem jogszabályban erre feljogosított személy indítja,

h) a pert jogszabály alapján a munkáltató helytállási kötelezettségébe tartozó személyiségi jogot sértő tevékenység, illetve károkozás miatt a közigazgatási, bírósági vagy ügyészségi jogkörében eljáró személy ellen indították,

i) a felperes a perindításra jogszabályban megállapított határidőt elmulasztja, vagy j)

k) a felperes nem fizette meg a keresetlevélben megjelölt pertárgyértéknek vagy a jogszabályban meghatározott tételes illetéknek megfelelő mértékű eljárási illetéket, valamint költségkedvezmény iránti kérelmet, illetve jogszabályon alapuló költségkedvezményre történő hivatkozást sem terjesztett elő

l)

- (2) A bíróság visszautasítja a keresetlevelet, ha hiánypótlási felhívás ellenére
- a) a felperes nem pótolta a fél mellőzött törvényes képviselőjét,
 - b) a felperes a pert nem a jogszabályban meghatározott személy ellen indította meg, vagy meghatározott személyek perben állása kötelező, és a felperes e személyeket nem vonta perbe,
 - c) a felperes nem nyújtott be - törvény által meg nem engedett keresethalmazatot vagy pertársaságot tartalmazó keresetlevél esetén - e törvény rendelkezéseinek megfelelő keresetlevelet,
 - d) a felperes a keresetlevelet - kötelező jogi képviselet esetén - jogi képviselő nélkül nyújtotta be, vagy nem gondoskodott a 73. § (3) bekezdése szerinti esetben a jogi képviseletéről,
 - e) a keresetlevél nem tartalmazza a 170. §-ban, illetve törvényben előírt egyéb kötelező tartalmi elemeket, alaki kellékeket, illetve a felperes nem csatolta a keresetlevélhez a 171. §-ban, illetve törvényben előírt egyéb kötelező mellékleteket,
 - f) a felperes nem pótolta - az (1) bekezdés k) pontja szerint a megjelölt pertárgyértéknek megfelelően megfizetett illetéken felül - a bíróság által a felperestől eltérően meghatározott pertárgyértékhez képest a hiányzó illetéket, vagy
 - g) a felperes nem pótolta az egyéb okból hiánypótlásra szoruló keresetlevél bíróság által megjelölt hiányait.
- (3) A keresetlevelet vissza kell utasítani akkor is, ha az (1) vagy (2) bekezdésben meghatározott okok a keresetlevélnek csak valamely részét érintik.
- (4) Ha a fél, az ügyész, illetve a perindításra feljogosított személy keresete alapján a per tárgyában már jogerős ítéletet hoztak, ugyanazon ténybeli alapból származó ugyanazon jog iránt előterjesztett keresetlevélre az (1) bekezdés d) pontját kell alkalmazni, feltéve, hogy az ítéletet annak is kézbesítették, akinek igénye érvényesítése iránt a pert indították, és az vele szemben is jogerőre emelkedett.
- (5) A hiánypótlásra felhívó végzésben a bíróságnak a keresetlevél hiányosságait teljeskörűen fel kell tüntetnie. Ha a felperes a hiánypótlásra felhívó végzésben fel-tüntetett valamennyi hiányt pótolta, de a bíróság újabb hiányosságot állapít meg, azt a perfelvétel körében kell pótolni.
- (6) A keresetlevél perfelvételre való alkalmassága szempontjából nem vizsgálható a keresetlevél érdemi részében előadott azon kérelem, állítás, illetve érvelés, amelynek értékelése az ügy érdemére tartozik, valamint az sem, hogy a felperes által megjelölt bizonyítékok, bizonyítási indítványok alkalmasak-e, illetve elegendőek-e a keresetlevélben foglaltak alátámasztására.

177. § [A visszautasító végzés kézbesítése]

(1) A bíróság a keresetlevelet visszautasító végzést a felperesnek kézbesíti. A végzés ellen a felperes külön fellebbezéssel élhet. A fellebbezést az alperesnek észrevételezésre nem kell megküldeni. A bíróság a visszautasítás tényéről az alperest a jogerős visszautasító végzés és a keresetlevél megküldésével értesíti.

(2) Ha a fél perbeli jogképességgel nem rendelkezik vagy törvényes képviselőjét mellőzték, a keresetlevélben megjelölt személynek és címre kell az (1) bekezdés szerinti végzést kézbesíteni, illetve az értesítést megküldeni.

(3) Ha a visszautasító végzést a felperesnek hirdetményi kézbesítés alapjául szolgáló ok miatt nem lehet kézbesíteni, a bíróság hivatalból elrendeli a végzés hirdetményi kézbesítését. Ugyanezen ok esetén az alperes (1) bekezdés szerinti értesítése tekintetében hirdetményi kézbesítésnek nincs helye.

178. § [A keresetlevél előterjesztéséhez fűződő joghatások fenntartása]

(1) A keresetlevél visszautasítása esetén a keresetlevél előterjesztésének joghatásai fennmaradnak, ha a felperes az ügy előzményére hivatkozással, a visszautasító végzés jogerőre emelkedésétől számított harminc nap alatt a keresetlevelet szabályszerűen - a már megfelelően becsatolt mellékletek kivételével - újra előterjeszti, vagy igényét egyéb úton szabályszerűen érvényesíti. A határidő elmulasztása esetén igazolásnak nincs helye.

(2) Ha a felperes a visszautasító végzés jogerőre emelkedését megelőzően a keresetlevelet újra előterjeszti, azt a visszautasító végzés ellen előterjesztett fellebbezés visszavonásának vagy a végzés elleni fellebbezési jogról való lemondásnak kell tekinteni; az ezzel ellentétes felperesi nyilatkozat hatálytalan.

55. A kereset közlése

179. § [A kereset közlése]

(1) Ha a keresetlevél perfelvétellel alkalmas, a bíróság - a felperes értesítése mellett - a keresetlevél kézbesítésével egyidejűleg felhívja az alperest, hogy a keresetlevél kézbesítésétől számított negyvenöt napon belül terjessze elő az írásbeli ellenkérelmét.

(2) A bíróság a kereset közlésével egyidejűleg megteszi a tárgyalás előkészítése körében szükséges további intézkedéseket.

(3) A bíróság a kereset közlésével egyidejűleg tájékoztatja az alperest a kötelező jogi képviselő szabályairól, ha erre korábban még nem került sor.

(4) A bíróság a keresetlevelet kézbesíti annak is, akinek igénye érvényesítése iránt az ügyész, illetve a perindításra feljogosított személy pert indított; nem akadályozza az eljárás folytatásának, ha a keresetlevél e személy részére nem kézbesíthető.

(5) A bíróság az alperes indokolt kérelmére az írásbeli ellenkérelem benyújtására előírt határidőt kivételesen, legfeljebb negyvenöt nappal meghosszabbíthatja.

180. § [A perindítás joghatásainak beállása]

(1) A perindítás joghatásai a kereset közlésével állnak be.

(2) Ha a per a bíróság jogerős érdemi határozata nélkül fejeződik be, a keresetlevél előterjesztésének és a perindításnak a joghatásai - törvény eltérő rendelkezése hiányában - elenyésznek.

(3) Az (1) és (2) bekezdés rendelkezései látszólagos tárgyi keresethalmazat esetén is valamennyi keresetre irányadók.

56. A bírósági meghagyás

181. § [Az írásbeli ellenkérelem elmulasztásának következménye]

(1) Ha az alperes az írásbeli ellenkérelem előterjesztését elmulasztja és beszámítást tartalmazó iratot sem terjeszt elő, vagy azt a bíróság visszautasítja, a bíróság hivatalból, tárgyaláson kívül, az alperest a vele közölt kereseti kérelemnek megfelelően bírósági meghagyással kötelezi, kivéve, ha az eljárás megszüntetésének van helye.

(2) Nem akadály a bírósági meghagyás kibocsátásának, ha az alperes írásbeli ellenkérelmében csak a keresetet általánosságban vitató nyilatkozatot terjeszt elő, amely nem tartalmaz sem alaki védekezést, sem érdemi védekezést.

(3) Ha az alperes írásbeli ellenkérelmében csak alaki védekezést terjeszt elő, az érdemi védekezés előterjesztésének hiányára a 203. § (2) bekezdésének rendelkezéseit kell alkalmazni.

182. § [A bírósági meghagyással szembeni ellentmondás]

(1) A bírósági meghagyás ellen a kézbesítéstől számított tizenöt napon belül bármelyik fél írásban, a meghagyást kibocsátó bíróságnál ellentmondással élhet. Nem tekinthető a bírósági meghagyás megtámadásának, ha a fél a követelés összegét teljes egészében elismeri, és csak a fizetésre halasztást vagy a részletekben történő fizetést, illetve csak a bírósági meghagyás kijavítását kéri. Ha az ellentmondás csak a perköltséget, illetve a meg nem fizetett illetéket vagy az állam által előlegezett költséget sérelmezi, erről a bíróság tárgyaláson kívül végzéssel határoz; e végzéssel szemben külön fellebbezésnek van helye.

(2) Az ellentmondással egyidejűleg az írásbeli ellenkérelmet vagy beszámítást tartalmazó iratot is elő kell terjeszteni, kivéve, ha azt a fél már korábban előterjesztette. Ennek elmaradása vagy az ellentmondás elkésztése esetén, továbbá a 181. § (2) bekezdése szerinti esetben a bíróság az ellentmondást visszautasítja. Ugyanígy jár

el a bíróság, ha az ellentmondáshoz csak beszámítást tartalmazó iratot terjesztenek elő, és azt a bíróság visszautasítja. Az ellentmondást e bekezdés, valamint a 115. § (6) bekezdés a) pontja alapján visszautasító végzés ellen az ellentmondással élő fél külön fellebbezéssel élhet.

(3) Az (1) és (2) bekezdésnek megfelelően előterjesztett ellentmondás esetén a bírósági meghagyás hatályát veszti és a bíróság az eljárást a perfelvétel szabályai szerint folytatja. Az ellentmondás illetékét az ellentmondással élő fél nem számíthatja fel.

(4) A bírósági meghagyás vagy annak azon része, amelyet ellentmondással nem támadtak meg, vagy amellyel szembeni ellentmondást a bíróság jogerősen visszautasította, az ellentmondásra nyitva álló határidő leteltét követő naptól kezdve jogerős.

(5) Ha olyan féllel szemben került sor bírósági meghagyás kibocsátására, akinek a keresetlevelet

a) a tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről („iratkézbesítés”), és az 1348/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. november 13-i 1393/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján, vagy

b) a 2005. évi XXXVI. törvénnyel kihirdetett, a polgári és kereskedelmi ügyekben kezelt bírósági és bíróságon kívüli iratok külföldön történő kézbesítéséről szóló, Hágában, 1965. november 15. napján kelt Egyezmény alapján kellett kézbesíteni, a bírósági meghagyás megtámadására előírt határidő elmulasztása esetén igazolásnak a bírósági meghagyás kibocsátásától számított egy évig van helye; az igazolási kérelem előterjesztésével egyidejűleg az írásbeli ellenkérelmet vagy beszámítást tartalmazó iratot is elő kell terjeszteni.

XII. FEJEZET PERFELVÉTELI SZAK

57. A perfelvétel általános rendelkezései

183. § [A perfelvétel tartalma]

(1) A perfelvétel körében a felek keresetlevélben és perfelvételi iratban feltüntetett illetve perfelvételi tárgyaláson előadott tényre és jogra vonatkozó állítással, tagadással, be- vagy elismeréssel, ezekből következő kérelemmel, a tények megállapításához szükséges bizonyítási indítvánnyal, a bizonyítékok és a bizonyítási indítványok értékelésére vonatkozó nyilatkozattal, valamint bizonyítási eszköz rendelkezésre bocsátásával (a továbbiakban együtt: perfelvételi nyilatkozat) - a bíróság közrehatása mellett - meghatározzák a jogvita kereteit.

(2) A perfelvétel látszólagos tárgyi keresethalmazat esetén is valamennyi keresetre egyidejűleg kiterjed.

(3) A bíróság a perfelvétel körében bizonyítást csak törvényben meghatározott esetben folytat le.

(4) A perfelvételt lezáró végzés meghozataláig a fél a perfelvételi nyilatkozatait - e törvény keretei között - az ellenfél hozzájárulása nélkül megváltoztathatja.

(5) Azt a felet, aki perfelvételi nyilatkozatát úgy teszi vagy változtatja meg, hogy arra a perfelvétel során perfelvételi iratban vagy tárgyaláson korábban lehetősége volt, a bíróság pénzbírsággal sújtja.

(6) Ha a fél valamely perfelvételi nyilatkozatot a bíróság anyagi pervezetése ellenére nem vagy nem teljeskörűen terjeszt elő, a bíróság a fél perfelvételi nyilatkozatait hiányos tartalma szerint, a rendelkezésre álló peranyag alapján bírálja el.

184. § [Állítási szükséghelyzet]

(1) A fél állítási szükséghelyzetben van, ha

a) valószínűsíti, hogy a határozott tények állításához szükséges információval kizárólag az ellenérdekű fél rendelkezik,

b) igazolja, hogy az információ megszerzése és megtartása érdekében szükséges intézkedéseket megtette,

c) az ellenérdekű fél bírói felhívásra sem adja meg az információt, és

d) az ellenérdekű fél nem valószínűsíti az a) és b) pontban foglaltak ellenkezőjét.

(2) Állítási szükséghelyzet fennállása esetén a szükséghelyzettel érintett tényállítást a bíróság valósnak fogadhatja el, ha annak tekintetében kételye nem merül fel.

185. § [Kereset- és ellenkérelem-változtatás a perfelvétel során]

(1) A perfelvétel során keresetváltatásnak akkor van helye, ha a megváltoztatott kereset ugyanabból vagy - ténybeli és jogi alapon - összefüggő jogviszonyból ered, mint a korábbi kereset.

(2) A keresetváltatást tartalmazó nyilatkozatot a keresetlevélre vonatkozó szabályoknak megfelelő tartalommal kell megtenni.

(3) A bíróság visszautasítja a keresetváltatást tartalmazó nyilatkozatot, ha a benne foglalt kereset esetében e törvény szerint a keresetlevél visszautasításának lenne helye; a hiánypótlási felhívás kiadásának szükségességére a keresetlevél visszautasítására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A bíróság elutasítja a keresetváltatást tartalmazó nyilatkozatot, ha nem állnak fenn az (1) bekezdésben foglalt feltételek. A bíróság e bekezdés szerinti határozatát köteles indokolni.

(4) A keresetváltatás előtti nyilatkozathoz kötődő keresetlevél előterjesztési, illetve perindítási joghatások a perfelvételt lezáró végzés meghozatalával elenyésznek.

(5) Az ellenkérelem-változtatást tartalmazó nyilatkozatot az írásbeli ellenkérelemre vonatkozó szabályoknak megfelelő tartalommal kell megtenni.

186. § [A perfelvétel körén kívüli egyéb perbeli cselekmények]

A perfelvételi szakban a bíróság és a felek a perfelvétel lefolytatása mellett e törvény szerint járnak el a perfelvétel körén kívül eső esetleges egyéb perbeli cselekmények vonatkozásában.

58. A perfelvétel a perfelvételi tárgyalásig

187. § * [A perfelvétel módjának meghatározása]

A bíróság a keresettel szembeni írásbeli ellenkérelem előterjesztését követően, az ügy körülményeitől függően meghatározza a perfelvétel módját, amely a következő lehet:

- a) a perfelvételi tárgyalás kitűzése előtt további írásbeli perfelvételt rendel el,
- b) kitűzi a perfelvételi tárgyalást, vagy
- c) a perfelvételi tárgyalás mellőzésével jár el.

188. § [További írásbeli perfelvétel elrendelése]

Ha a bíróság további írásbeli perfelvételt rendel el, az írásbeli ellenkérelmet kézbesíti a felperesnek és megfelelő határidő tűzésével felhívja, hogy az arra vonatkozó válasziratát terjessze elő.

189. § [A perfelvételi tárgyalás kitűzése és az idézés]

(1) A bíróság kitűzi a perfelvételi tárgyalást és arra a feleket idézi, ha

a) további írásbeli előkészítést rendelt el és a felperes a válasziratot előterjesztette, vagy ennek hiányában a válaszirat előterjesztésére megadott határidő lejárt, vagy
b) további írásbeli perfelvételt nem rendelt el és a perfelvételi tárgyalás mellőzése sem indokolt.

(2) E törvény eltérő rendelkezése hiányában a perfelvételi tárgyalást úgy kell kitűzni, hogy az idézésnek a felek részére történő kézbesítése a tárgyalás napját legalább tizenöt nappal megelőzze (a továbbiakban: tárgyalási időköz). A tárgyalási időközt a bíróság sürgős esetben lerövidítheti.

(3) Ha a bíróság a perfelvételi tárgyalás kitűzése előtt nem rendelt el további írásbeli perfelvételt, az idézéssel egyidejűleg kézbesíti a felperesnek az alperes írásbeli ellenkérelmét.

(4) Ha a bíróság a perfelvételi tárgyalás kitűzése előtt további írásbeli perfelvételt rendelt el, és a felperes a válasziratát előterjesztette, a bíróság az idézéssel egyidejűleg azt kézbesíti az alperesnek és megfelelő határidő tűzésével felhívhatja az alperest viszontválasz előterjesztésére.

(5) A bíróság a perfelvételi tárgyalás határnapját úgy állapítja meg, hogy az előterjesztendő irat lehetőleg a kitűzött határnap előtt a többi félnek kézbesíthető legyen.

(6) A fél köteles gondoskodni arról, hogy a perfelvételi tárgyaláson tény- és bizonyítási kérdésekben személyesen vagy képviselője útján nyilatkozatot tudjon tenni. A bíróság erről, továbbá a 191. § (4) bekezdésében és a 192. § (2) bekezdésében foglaltakról az idézésben tájékoztatja a felet.

59. A perfelvételi tárgyalás

190. § [A perfelvételi tárgyalás elmulasztásának következményei]

(1) Ha a perfelvételi tárgyalást

a) valamennyi fél elmulasztotta, vagy

b) valamelyik fél elmulasztotta, és a jelen lévő fél nem kérte annak megtartását, a bíróság az eljárást hivatalból megszünteti.

(2) Ha a perfelvételi tárgyalás a jelen lévő fél kérelmére megtartásra kerül,

a) úgy kell tekintetni, hogy a mulasztó fél a megjelent fél tárgyalást megelőzően vagy tárgyaláson előterjesztett tényállítását, jogállítását, illetve bizonyítékát nem vitatja, valamint kérelme, indítványa teljesítését nem ellenzi, kivéve, ha korábban ezekkel ellentétes nyilatkozatot tett,

- b) úgy kell tekinteni, hogy a mulasztó fél keresete vagy ellenkérelme megalapozásához egyéb perfelvételi nyilatkozatot nem kíván, illetve nem tud tenni,
- c) a mulasztó féllel közöltnek kell tekinteni a tárgyaláson jelen lévő fél nyilatkozatát, a tárgyaláson csatolt, illetve kézbesíthető iratot, és
- d) a perfelvétel lezárható, kivéve, ha a perfelvételi tárgyalást e törvényben meghatározott okból el kell halasztani.

191. § [A perfelvételi tárgyalás menete]

(1) A bíróság a perfelvételi tárgyalás kezdetén összegzi a jogvita szempontjából lényeges nyilatkozatokat. A felek az összegzésre észrevételt tehetnek.

(2) Ha az alperes az ellenkérelmében az eljárás megszüntetését kérte, és erről a bíróság még nem határozott, a bíróság először ebben a kérdésben tárgyal és határoz. A bíróság a megszüntetés iránti kérelem tárgyalása mellett elrendelheti az érdemi védekezés vonatkozásában is a perfelvétel folytatását, kivéve, ha az eljárás megszüntetésének a felek mulasztása, közös kérelme vagy a felperes elállása folytán van helye. A bíróság az eljárás megszüntetése iránti kérelem elutasításáról az eljárást befejező határozatában is rendelkezhet.

(3) A bíróság a szükséges körben felhívja a feleket, és lehetőséget biztosít arra, hogy perfelvételi nyilatkozataikat előadják.

(4) A fél jogi képviselője mellett a fél, a törvényes képviselője és a nem jogi képviselő meghatalmazottja a tényállítás, a bizonyíték és a bizonyítási indítványok tekintetében hatályos nyilatkozatot tehet.

192. § [A perfelvételi tárgyalás elhalasztása]

(1) A bíróság elhalasztja a perfelvételi tárgyalást, ha

a) a fél a tárgyalást elmulasztotta és az ellenfél a tárgyaláson a keresetét, viszontkeresetét megváltoztatta vagy a kereseti, viszontkereseti kérelmét, illetve beszámítás útján érvényesített követelése összegét felemelte,

b) a fél a tárgyaláson az a) pontban meghatározott nyilatkozatát oly módon változtatta meg, hogy a tárgyaláson jelen lévő ellenfélnek az ellenkérelem vagy annak módosítása, illetve nyilatkozata előterjesztésére megfelelő időt kell biztosítani,

c) a fél a perfelvételi nyilatkozatát a tárgyaláson önhibáján kívüli okból nem tudja teljeskörűen megtenni, vagy

d) a perfelvétel lezárásának e törvény szerinti egyéb akadálya van.

(2) A perfelvételi tárgyalás elhalasztásának az (1) bekezdés b) és c) pontja alapján nincs helye önmagában azért, mert a fél képviselője a nyilatkozatot azért nem tudja megtenni, mert a jelen nem lévő fél vagy annak más képviselője rendelkezik a szükséges ismeretekkel.

(3) A bíróság a perfelvételi tárgyalást elhalasztó végzésében megjelöli a halasztás okát, a folytatólagos perfelvételi tárgyalás határnapját nyomban - a 189. § (5) bekezdésében foglaltak alkalmazásával - kitűzi, arra a feleket idézi, és a tárgyaláson lefolytatott perfelvétel eredményéhez képest felhívja a felet, hogy megfelelő határidőn belül az előkészítő iratát terjessze elő.

193. § [A folytatólagos perfelvételi tárgyalás]

A folytatólagos perfelvételi tárgyalásra a perfelvételi tárgyalás elmulasztásának a következményeire, a perfelvételi tárgyalás menetére és elhalasztására vonatkozó szabályokat alkalmazni kell.

60. A perfelvétel lezárása perfelvételi tárgyaláson

194. § [A perfelvétel lezárása]

(1) Ha a felek a perfelvételi nyilatkozataikat megtették, és a perfelvételi tárgyalás elhalasztásának nincs helye, a bíróság a perfelvételt végzéssel lezárja; a bíróság e végzéséhez kötve van.

(2) A perfelvétel lezárása előtt a bíróság a feleket erre figyelmezteti és lehetőséget biztosít további nyilatkozataik megtételére.

195. § [Egyezség létrehozásának megkísérlése a perfelvételi tárgyaláson és közvetítői eljárás útján]

A perfelvételt lezáró végzés meghozatalát megelőzően a bíróság - ha annak sikerére esély mutatkozik - megkísérli a felek között egyezség létrehozását. A bíróság tájékoztatást nyújt a közvetítés igénybevételének lehetőségéről, annak módjáról és előnyeiről, az esetleges megállapodás bírósági egyezségbe foglalásának lehetőségéről, valamint a szünetelés szabályairól.

196. § [Áttérés az érdemi tárgyalásra]

Ha a felek között a 195. §-ban foglaltak alapján nem jött létre egyezség és az eljárás nem szünetel, a bíróság nyomban megtartja vagy - ha ezt az ügy körülményei nem teszik lehetővé - kitűzi az érdemi tárgyalást, és arra a feleket idézi.

(...)

62. A perfelvétel iratai

199. § [Az írásbeli ellenkérelem]

(1) Az ellenkérelem bevezető részében fel kell tüntetni:

- a) az eljáró bíróság nevét és a bírósági ügyszámot,
- b) a felek nevét, lakóhelyét vagy székhelyét, perbeli állását, az alperesnek a keresetlevélben fel nem tüntetett azonosító adatait,
- c) az alperes jogi képviselőjének nevét, székhelyét, telefonszámát, elektronikus levélcímét, több jogi képviselő esetén a hivatalos iratok átvételére kijelölt jogi képviselő nevét is.

(2) * Az ellenkérelem érdemi részében - ha azzal a fél a perben védekezni kíván - fel kell tüntetni:

a) alaki védekezés esetén

aa) az eljárás megszüntetésére alapot adó okot és az azt megalapozó tényeket,

ab) a tényeket alátámasztó és rendelkezésre álló bizonyítékokat, bizonyítási indítványokat az e törvényben meghatározott módon,

b) érdemi védekezés esetén

ba) a beszámítás kivételével az anyagi jogi kifogást a jogalap megjelölése útján,

bb) a keresetlevél érdemi részében előadottakra vonatkozó vitató és cáfoló nyilatkozatokat,

bc) a védekezést - ideértve az anyagi jogi kifogást is - megalapozó tényeket és az azokat alátámasztó és rendelkezésre álló bizonyítékokat, illetve bizonyítási indítványokat az e törvényben meghatározott módon.

(3) Az ellenkérelem záró részében fel kell tüntetni:

a) az ellenfél - állítási, illetve bizonyítási szükséghelyzetre hivatkozással rögzített - felhívására tett nyilatkozatot, illetve csatolt bizonyítási eszközt, vagy ezek hiányában a felhívásban foglaltak nem teljesítésének indokát,

b) azt, hogy a fél törvényes képviselője milyen minőségben jár el.

(4) Keresethalmazat esetén az érdemi védekezésnek valamennyi, halmazatban érvényesített keresetre ki kell terjednie, azzal, hogy a védekezés azonos tartalmi elemeit elegendő egyszer előadni.

(5) * Az ellenkérelemben feltüntethető az ellenfélhez intézett, indokolt felhívás

a) állítási szükséghelyzet esetén valamely tény állításához szükséges információ szolgáltatására, illetve

b) bizonyítási szükséghelyzet esetén bizonyítási eszköz csatolására.

(6) Ha a fél a vele szemben érvényesített jogot és kérelmet elismeri, a (2)-(5) bekezdésben foglaltak helyett e nyilatkozatát kell feltüntetni.

200. § [Az írásbeli ellenkérelem mellékletei]

Az ellenkérelemhez csatolni kell:

- a) a 171. §-ban meghatározott fajtájú, az ellenkérelemhez kapcsolódó mellékleteket, és
- b) az ellenfél felhívásának teljesítése esetén azon bizonyítékokat, amelyekre a felhívás vonatkozott.

201. § [Válaszirat, viszontválasz]

(1) A válasziratban a bíróság felhívásának megfelelő körben fel kell tüntetni

- a) az arra vonatkozó nyilatkozatot, hogy a fél az ellenkérelemben szereplő tény-, illetve jogállításokat, kérelmeket, továbbá a bizonyítékokra, bizonyítási indítványokra vonatkozó állításokat mennyiben és milyen okból vitatja,
- b) az ellenfél - állítási, illetve bizonyítási szükséghelyzetre hivatkozással rögzített - felhívására tett nyilatkozatot, illetve csatolt bizonyítási eszközt, vagy ezek hiányában a felhívás nem teljesítésének indokát, és
- c) a bíróság anyagi pervezetése szerinti felhívásra vonatkozó nyilatkozatot.

(2) A fél válasziratban külön felhívás nélkül is tehet egyéb perfelvételi nyilatkozatot, és a 199. § (5) bekezdése szerinti felhívást intézhet az ellenfélhez.

(3)

(4) A válaszirathoz mellékelni kell a feltüntetett és rendelkezésre álló, valamint az ellenkérelem szerinti felhívásban feltüntetett bizonyítékokat.

(5) A viszontválaszra a válasziraatra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni azzal, hogy az ellenkérelemben a válasziratot, a keresetváltoztatáson az ellenkérelem-változtatást kell érteni.

202. § [Előkészítő irat]

(1) Az előkészítő iratban - a (2) bekezdésben foglalt kivétellel - azt a perfelvételi nyilatkozatot kell feltüntetni, amelynek ilyen formában történő előterjesztésére a bíróság a felet felhívta.

(2) A fél előkészítő iratban bírósági felhívás nélkül is előterjeszthet kereset-, viszontkereset-, illetve ellenkérelem-változtatást, valamint ezekkel összefüggésben álló perfelvételi nyilatkozatokat.

(3) Az előkészítő iratban az (1) és (2) bekezdésben foglaltak megsértésével előterjesztett perfelvételi nyilatkozat hatálytalan.

203. § [Perfelvételi irat előterjesztése és kézbesítése]

(1) A fél perfelvételi iratot - a 202. § (2) bekezdésében foglalt kivétellel - akkor terjeszthet elő, ha arra a bíróság felhívta, vagy azt törvény lehetővé teszi. Az ennek megsértésével előterjesztett irat - e törvény eltérő rendelkezése hiányában - hatálytalan.

(2) Ha a fél az e törvényben vagy a bíróság felhívásában meghatározott valamely perfelvételi nyilatkozatot nem tüntet fel a perfelvételi iratban, úgy kell tekinteni - mindaddig, amíg nyilatkozatot nem tesz -, hogy

a) a fél az ellenfél érintett tényállítását, jogállítást, illetve bizonyítékát nem vitatja, az ellenfél érintett kérelme, illetve indítványa teljesítését nem ellenzi, kivéve, ha korábban ezzel ellentétes nyilatkozatot tett, és

b) a fél keresete vagy ellenkérelme megalapozásához nem kíván, illetve nem tud az érintett perfelvételi nyilatkozat szerinti tényállítást, jogállítást, kérelmet, bizonyítékot vagy bizonyítási indítványt előterjeszteni.

(3) Ha a bíróság a felet valamely perfelvételi irat előterjesztésére először hívja fel, egyidejűleg figyelmezteti az irat hiányosságának, előterjesztése elmulasztásának a következményeire.

(4) Több eltérő fajtájú perfelvételi irat egy beadványban is előterjeszthető e perfelvételi iratokra előírt tartalommal, azzal, hogy az egyes perfelvételi iratok azonos tartalmi elemeit elegendő egyszer előadni.

(5) A bíróság a perfelvételi tárgyalás kitűzését követően előterjesztett perfelvételi iratot kézbesíti a feleknek, ha pedig a kézbesítés a perfelvételi tárgyalás határnapjáig már nem lehetséges, azt a tárgyaláson adja át.

(...)

XIII. FEJEZET

ÉRDEMI TÁRGYALÁSI SZAK

64. Az érdemi tárgyalási szak általános rendelkezései

214. § [Az érdemi tárgyalási szak tartalma és az annak során tehető perfelvételi nyilatkozatok, tényállítások]

(1) Az érdemi tárgyalási szakban a bíróság a jogvitának a perfelvétel során meghatározott keretei között bizonyítást folytat le és eldönti a pert.

(2) A fél az érdemi tárgyalási szakban csak e törvényben meghatározott esetben tehet vagy változtathat meg perfelvételi nyilatkozatot.

(3) A perfelvételt lezáró végzés meghozataláig előadott tényállításhoz képest eltérő vagy további tény állításának kivételesen - törvény eltérő rendelkezése hiányában - akkor van helye az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig, ha a fél olyan tényre hivatkozik, amely önhibáján kívül, a perfelvételt lezáró végzés meghozatala után

a) jutott tudomására, illetve következett be, vagy

b) tudomására jutó, illetve bekövetkező tényre tekintettel válik a per eldöntése szempontjából jelentőssé.

(4) A fél a (3) bekezdés szerinti feltételeknek megfelelő tényállítást (a továbbiakban: új tényállítás) a tény bekövetkezésétől vagy az arról való tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül terjesztheti elő, egyidejűleg köteles a tudomásszerzés időpontját és az önhiba hiányát valószínűsíteni.

(5) Ha a fél által előterjesztett tényállítás a (3) és (4) bekezdés szerinti feltételeknek nem felel meg, a bíróság azt figyelmen kívül hagyja, amelyről a felet tájékoztatja. Az e bekezdésen alapuló döntését a bíróság legkésőbb az ítéletében köteles megindokolni.

65. A kereset- és ellenkérelem-változtatás, utólagos bizonyítás

215. § [A keresetváltogatás megengedhetőségének feltételei]

(1) A perfelvételt lezáró végzés meghozatalát követően a kereset, viszontkereset vagy beszámítás megváltoztatásának (e fejezetben a továbbiakban együtt: keresetváltogatás) az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig törvény eltérő rendelkezése hiányában akkor van helye, ha

a) a keresetváltogatás - a bármelyik fél által előterjesztett - új tényállítással áll közvetlen okozati összefüggésben, vagy

b) azt a bíróságnak a perfelvételt lezáró végzés meghozatalát követő anyagi pervezetése indokolja,

és a megváltoztatott kereset ugyanabból a jogviszonyból ered, továbbá a bíróság hatásköre és illetékessége a megváltoztatott keresetre is fennáll.

(2)

(3) Ha a hatáskör a per tárgyának értékétől függ, az (1) bekezdésnek a hatáskörré vonatkozó feltétele nem akadály a kereset megváltoztatásának, és a hatáskör hiánya nem vehető figyelembe.

216. § [Az ellenkérelem-változtatás megengedhetőségének feltételei]

(1) A perfelvételt lezáró végzés meghozatalát követően a keresettel, vizontkeresettel, beszámítással szembeni ellenkérelem megváltoztatásának (e fejezetben a továbbiakban együtt: ellenkérelem-változtatás) az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig törvény eltérő rendelkezése hiányában akkor van helye, ha

a) az ellenkérelem-változtatás - a bármelyik fél által előterjesztett - új tényállítással áll közvetlen okozati összefüggésben, vagy

b) azt a bíróságnak a perfelvételt lezáró végzés meghozatalát követő anyagi pervezetése indokolja.

(2) Az elismerés megváltoztatásra is alapot adhat az új tényállítás, ha az a korábbi elismerést nyilvánvalóan okszerűtlenné teszi.

217. § [A kereset-, illetve ellenkérelem-változtatás iránti kérelem]

(1) A fél a kereset-, illetve az ellenkérelem-változtatás engedélyezése iránti kérelmét írásban, a változtatásra okot adó új tényállításról történő tudomásszerzéstől, illetve a bíróság anyagi pervezetési cselekményének közlésétől számított tizenöt napon belül terjesztheti elő. E határidő elmulasztása miatt nincs helye igazolásnak.

(2) A kereset-, illetve az ellenkérelem-változtatás engedélyezése iránti kérelemben fel kell tüntetni

a) a változtatás megengedhetőségének feltételeit, valamint a feltétel fennállását megalapozó tényeket,

b) a keresetlevél, a vizontkereset-levél, a beszámítást tartalmazó irat (e fejezetben a továbbiakban együtt: keresetlevél), illetve az írásbeli ellenkérelem tartalmi elemeire vonatkozó szabályok szerint a keresetnek, illetve az ellenkérelemnek a változtatással érintett részét, és

c) a változtatásra okot adó új tényállításról történő tudomásszerzés időpontját és módját.

(3) Az (1) bekezdés szerinti kérelemhez csatolni kell a változtatásra okot adó új tényállítást alátámasztó, illetve a változtatásra okot adó új tényállításról történő tudomásszerzés időpontját, módját valószínűsítő bizonyítékokat.

218. § [A kereset- és az ellenkérelem-változtatás iránti kérelem vizsgálata]

(1) A bíróság - hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve - visszautasítja a kereset-, illetve az ellenkérelem-változtatás engedélyezése iránti kérelmet, ha az elkésett vagy nem tartalmazza a 217. §-ban meghatározottakat, továbbá, ha a megváltoztatott kereset vonatkozásában e törvény szerint a keresetlevél visszautasításának lenne helye. A bíróság a visszautasító végzését köteles indokolni.

(2) Ha a fél a visszautasító végzés kézbesítésétől számított nyolc napon belül, de legkésőbb az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig a változtatás iránti kérelmet szabályszerűen - a már megfelelően becsatolt mellékletek kivételével - újra előterjeszti, a kérelem előterjesztéséhez fűződő joghatások fennmaradnak. A határidő elmulasztása esetén nincs helye igazolásnak.

(3) Ha ugyanaz a fél ismételt változtatás iránti kérelmet terjeszt elő, és azt a bíróság ismételten visszautasítja, a bíróság a visszautasításról szóló végzésében a felet pénzbírással sújthatja.

219. § [A kereset- és az ellenkérelem-változtatás megengedhetőségének vizsgálata]

(1) Ha a fél a kereset-, illetve ellenkérelem-változtatás iránti kérelmét szabályszerűen előterjesztette, a bíróság - ha a változtatás feltételei fennállnak - a változtatást engedélyezi és a 222. §-ban foglaltak szerint jár el, ellenkező esetben a változtatás iránti kérelmet elutasítja. A határozathozatal előtt a feleket írásban vagy az érdemi tárgyaláson szóban meghallgathatja. A kérelem elutasítását a bíróság legkésőbb az ítéletében indokolja.

(2) A bíróság azt a felet, aki nyilvánvalóan alaptalan vagy ismételten alaptalan kereset-, illetve ellenkérelem-változtatás iránti kérelmet terjeszt elő, a kérelmet elutasító végzésben pénzbírással sújthatja.

220. § [Utólagos bizonyítás]

(1) A perfelvételt lezáró végzés meghozatalát követően a fél az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig akkor terjeszthet elő további bizonyítási indítványt, illetve bocsáthat rendelkezésre további bizonyítékot, ha az

a) a keresete, ellenkérelme alapjául hivatkozott tény bizonyítására vagy ellenbizonyításra szolgál, feltéve, hogy az utóbb keletkezett vagy arról önhibáján kívül utóbb szerzett tudomást,

- b) valamely bizonyítási eszköz bizonyító erejének, bizonyítás eredményének cáfolatára szolgál, feltéve hogy az ellenbizonyítás lehetőségének módja, eszköze csak a lefolytatott bizonyításból vált számára felismerhetővé,
- c) a keresete, illetve ellenkérelme megváltoztatásának alapjául hivatkozott tény bizonyítására vagy ellenbizonyításra szolgál, feltéve, hogy a kereset-, illetve ellenkérelem-változtatást a bíróság engedélyezi,
- d) a bíróságnak a perfelvételt lezáró végzés meghozatalát követő anyagi pervezetése folytán vált szükségessé, vagy
- e) az új tényállítás alátámasztására vagy cáfolatára szolgál.
- (2) Az (1) bekezdés a) pontja esetén a fél a bizonyítási indítványt vagy bizonyítékot az arról történő tudomásszeréstől számított tizenöt napon belül terjesztheti elő, egyidejűleg köteles a tudomásszerés időpontját és az önhiba hiányát valószínűsíteni.
- (3) Az (1) bekezdés b) pontja esetén a fél a bizonyítási indítványt vagy bizonyítékot a lefolytatott bizonyítástól számított tizenöt napon belül terjesztheti elő, egyidejűleg köteles az ellenbizonyítási lehetőség utólagos felismerhetőségét és az előterjesztett bizonyítási eszköz ellenbizonyításra való alkalmasságát valószínűsíteni.
- (4) Az (1) bekezdés c) pontja esetén a változtatással érintett részben elrendelt kiegészítő perfelvétel során a perfelvételi szak szabályai szerint terjesztheti elő a fél a bizonyítékait, ellenbizonyítékait.
- (5) A fél a bizonyítási indítványt vagy bizonyítékot az (1) bekezdés a) d) pontja esetén a bíróság anyagi pervezetési cselekményének közlésétől,
- b) e) pontja esetén az új tényállítás közlésétől vagy az új tényállítás tudomására jutásától számított tizenöt napon belül terjesztheti elő.
- (6) A (2), (3) és (5) bekezdésben foglalt határidőt a bíróság indokolt kérelemre tizenöt nappal meghosszabbíthatja. Az utólagos bizonyítás előterjesztési határidejének elmulasztása esetén igazolásnak, illetve az előterjesztés hiányai tekintetében hiánypótlási felhívás kiadásának nincs helye.
- (7) Az e § rendelkezéseivel ellentétesen előterjesztett bizonyítékot vagy bizonyítási indítványt a bíróság figyelmen kívül hagyja.

221. § [Feltételhez nem kötött perfelvételi nyilatkozatok]

- (1) A fél az ellenfél hozzájárulása és e törvényben meghatározott feltételek nélkül írásban vagy tárgyaláson szóban bármikor
- a) leszállíthatja önállóan elbírálható kereseti követelésének - ideértve a viszontkeresetet és beszámítást is - összegét,

- b) elismerheti az ellenfél jogállítását, kérelmét, vagy annak valamely részét, illetve beismerheti az ellenfél azon tényállítását, melyet korábban vitatott,
 - c) visszavonhatja anyagi jogi kifogását, illetve azon tényállítását, melyet az ellenfél korábban vitatott,
 - d) a bizonyítás lefolytatása előtt visszavonhatja bizonyítási indítványát,
 - e) felemelheti a kereseti követelésének összegét - törvényen alapuló tartás iránti perben, illetve törvényben meghatározott egyéb esetben - a követelésnek a per folyamán esedékessé vált részleteire is,
 - f) megváltoztathatja az egymással eshetőleges viszonyban álló több kereset esetén az elbírálás kért sorrendjét, vagy
 - g) hivatkozhat eltérő vagy további jogi érvelésre.
- (2) Az (1) bekezdés szerint megváltoztatott nyilatkozat nem vonható vissza és a megváltoztatást megelőző nyilatkozatot újból előterjeszteni nem lehet; az ezzel elentétes nyilatkozat hatálytalan.

66. A perfelvétel kiegészítése

222. § [A perfelvétel kiegészítése]

- (1) A bíróság a kereset-, illetve az ellenkérelem-változtatás, továbbá a keresetkiterjesztés engedélyezéséről szóló végzésében a változással érintett részben elrendeli a perfelvétel kiegészítését. A bíróság e végzését tárgyaláson kívül vagy az érdemi tárgyaláson is meghozhatja, a kiegészítő perfelvételi tárgyalást az érdemi tárgyalással együtt - akár nyomban - is megtarthatja.
- (2) Kereset-, illetve ellenkérelem-változtatás esetén a bíróság az (1) bekezdésben foglalt intézkedésével egyidejűleg kézbesíti a változtatás iránti kérelmet a változással élő fél ellenfelének és megfelelő határidővel felhívja, hogy a szükséges perfelvételi nyilatkozatot előkészítő iratban vagy kiegészítő perfelvételi tárgyaláson szóban adja elő. Ezt követően a kiegészítő perfelvétel módjának meghatározására és lefolytatásra a perfelvételre vonatkozó szabályok irányadók.
- (3) Keresetkiterjesztés esetén a bíróság az (1) bekezdésben foglalt intézkedésével egyidejűleg a személyváltozással összefüggő kereset vonatkozásában a kereset közlésére és a perfelvételre vonatkozó szabályok szerint jár el.
- (4) Az érdemi tárgyalási szak perfelvétel kiegészítésével nem érintett része folytatásának nem akadályja a perfelvétel kiegészítésének az elrendelése. A bíróság a perfelvétel kiegészítésével érintett bizonyítási cselekmények sorrendjét módosíthatja vagy azokat a kiegészítő perfelvétel lezárását követő időre halaszthatja.
- (5) A kiegészítő perfelvételi tárgyalás elmulasztása esetén az érdemi tárgyalás elmulasztásának a következményeit kell alkalmazni.

(6) A perfelvétel kiegészítése esetén

- a) a perfelvételi tárgyalásra történő idézésre,
- b) a perfelvételi tárgyalás menetére és elhalasztására,
- c) a folytatólagos perfelvételi tárgyalásra,
- d) a perfelvételi nyilatkozat elmulasztásának következményeire, és
- e) a perfelvétel perfelvételi tárgyaláson történő lezárására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

(7) Ha a fél az érdemi tárgyalási szakban él beszámítással, a bíróság az (1)-(6) bekezdésben foglaltaknak megfelelően jár el azzal, hogy a felet a beszámítással szembeni ellenkérelem szóban történő előadására vagy írásban történő előterjesztésére hívja fel.

67. Az érdemi tárgyalás

223. § [Az érdemi tárgyalás kitűzése és elmulasztásának következményei]

(1) A bíróság az érdemi tárgyalást és a folytatólagos érdemi tárgyalást több, akár egymást követő tárgyalási napokra is kitűzheti. Ha az érdemi tárgyaláson a bizonyítás lefolytatása nem vagy csak részben lehetséges, a bíróság a tárgyalást elhalasztja és nyomban kitűzi a folytatólagos érdemi tárgyalás határnapját, amelyre a feleket idézi.

(2) Ha a bíróság a perfelvételt lezáró végzés meghozatalát követően az érdemi tárgyalást nyomban megtartja, a tárgyalás elmulasztása esetén a 121. § (1) bekezdésének b) pontja nem alkalmazható.

(3) A tárgyalást elmulasztó fél tekintetében a 190. § (2) bekezdésének rendelkezéseit az érdemi tárgyalásra alkalmazni kell. Ezeket a rendelkezéseket kell alkalmazni a tárgyaláson lefolytatott bizonyítási cselekményekre is.

224. § [A tárgyalás berekesztése]

(1) Ha a per vagy valamely külön eldöntésre alkalmas kérdés a határozathozatalra megérett, a bíróság a tárgyalást berekeszti.

(2) A tárgyalás berekesztése előtt az elnök a feleket erre figyelmezteti.

(3) A bíróság a berekesztett tárgyalást a határozat kihirdetése előtt újból megnyithatja, ha valamely kérdés további tárgyalása szükséges. Újból meg kell nyitni a tárgyalást és a 225. §-nak megfelelően kell eljárni, ha a tárgyalás berekesztése és a határozat meghozatala között a tanács tagjainak személyében változás állt be.

XXXIX. FEJEZET MUNKAÜGYI PEREK

137. A munkaügyi per meghatározása és az általános szabályok alkalmazása

508. § [A munkaügyi per]

(1) Munkaügyi peren e fejezet alkalmazásában

- a) a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) alapján létesített,
- b) a közalkalmazotti,
- c) - törvényben foglalt kivételekkel - a szolgálati,
- d) a közfoglalkoztatási,
- e) a sporttörvény alapján kötött munkaszerződéses,
- f) a szakképzés során kötött szakképzési munkaszerződésből eredő,
- g) a nemzeti felsőoktatási törvény szerinti hallgatói munkaszerződésből eredő,
- h) a szociális szövetkezettel és foglalkoztatási szövetkezettel létesített tagi munkavégzési

jogviszonyból (a továbbiakban együtt: munkaviszony) származó pert kell érteni.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakon túl e fejezet alkalmazásában munkaügyi per az Mt. 285. § (1) bekezdése szerinti további munkajogi igény érvényesítésével kapcsolatos per.

(3) Ha a peres felek bármelyikének személye engedményezés, tartozásátvállalás, munkáltatói jogutódlás, illetve a munkáltató személyében bekövetkező változás alapján módosul, a per változatlanul munkaügyi pernek minősül.

(4) Törvény az (1) és (2) bekezdésben foglaltakon túl más ügyekre is előírhatja a munkaügyi perre vonatkozó szabályok alkalmazását.

(5) A munkaügyi per csak a munkavállaló és a munkáltató közötti, a munkaviszonyon keresztül közvetlen kapcsolatban lévő, az e törvény hatálya alá tartozó ügyben előterjesztett keresettel kapcsolható össze.

(6) A fél a pénzkövetelés iránti igényét fizetési meghagyás útján is érvényesítheti, kivéve, ha a per tárgya a jogviszony keletkezése, módosítása, módosulása, megszűnése vagy a munkaviszonyból származó kötelezettségeknek a munkavállaló által történt vétkes megszegése, illetve fegyelmi vétség miatt alkalmazott jogkövetkezmény.

(7) A felszámolás kezdő időpontjától a felszámolás alatt álló munkáltatóval szemben a munkavállaló a felszámoló által vitatott, a felszámolás körébe tartozó vagyonnal

kapcsolatos munkajogi igényen alapuló pénzkövetelését munkaügyi perben érvényesítheti. A felszámolás alatt álló munkáltatóval szembeni keresetlevelet a követelés vitatásáról szóló felszámolói közléstől számított harminc napon belül kell előterjeszteni; a határidő elmulasztása miatt e törvény szerint igazolásnak van helye. A keresetlevél előterjesztésének határidejét megtartottnak kell tekinteni, ha a bíróságnak címzett beadványt a bíróság címére a határidő utolsó napján ajánlott küldeményként postára adták. Ha a fél a perben keresetváltoztatással él, a keresetváltoztatás iránti kérelem előterjesztése nem mentesíti a további munkajogi igényen alapuló pénzkövetelés hitelezői igényként történő bejelentési kötelezettség alól.

509. § [Az általános szabályok alkalmazása]

(1) E törvény rendelkezéseit a munkaügyi perekben az e fejezetben és a XV. Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A perben a keresethez csatlakozásnak nincs helye.

138. A munkaügyi perek különös szabályai

510. § [A munkaügyi perben eljáró bíróságok összetétele]

Munkaügyi perben az elsőfokú bíróság - törvény eltérő rendelkezése hiányában - ülnökök közreműködésével jár el.

511. § [A bírák kizárása]

(1) A per elintézéséből - a 12. és 13. §-ban meghatározottakon túl - ki van zárva, és abban mint bíró nem vehet részt

a) az, aki a keresettel megtámadott intézkedést tette vagy a határozatot meghozta,

b) az a) pont alá eső személy hozzátartozója, és

c) az, aki a fegyelmi vagy egyeztetési eljárásban részt vett, ideértve a tanúként vagy szakértőként történő részvételét is.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezéseit a jegyzőkönyvvezető kizárására is alkalmazni kell.

512. § [A pertárgy értéke]

(1) Ha a munkaügyi perben a munkaviszony létrejötté, fennállása, megszüntetése a vitás, úgy, hogy annak helyreállítását kérik, a keresettel érvényesített követelés vagy más jog értékeként - a ténylegesen megállapítható összegtől függetlenül - az egyévi távolléti díjat kell figyelembe venni.

(2) Ha a per tárgya pénzkövetelés, a pénzkövetelés összegét, bérkülönbözet követelése esetén legfeljebb annak egyévi összegét kell a keresettel érvényesített követelés vagy más jog értékeként figyelembe venni.

513. § [Hatáskör és illetékesség]

(1) Pertársaság vagy keresethalmazat esetén, ha

- a) a törvényszék hatáskörébe tartozó valamelyik kereseti kérelem elbírálása munkaügyi perre, míg a többi kereseti kérelem nem munkaügyi perre tartozik, vagy
- b) valamelyik kereseti kérelem elbírálása munkaügyi perre, míg a többi kereseti kérelem járásbíróóság hatáskörébe tartozik,

a pert a munkaügyi perben eljáró tanács bírálja el, feltéve, hogy a pertársaság vagy a keresethalmazat törvény által megengedett.

(2) A munkavállaló felperes a pert az alperesre általánosan illetékes bíróság helyett belföldi lakóhelye, ennek hiányában belföldi tartózkodási helye szerint illetékes munkaügyi perben eljáró bíróság előtt is megindíthatja.

(3) A munkavállaló felperes a pert az alperesre általánosan illetékes bíróság helyett megindíthatja azon munkaügyi perben eljáró bíróság előtt is, amelynek illetékességi területén huzamos ideig munkát végez vagy végzett.

(4) A munkáltató felperes - az (5) bekezdés szerinti kivétellel - a pert kizárólag a munkavállaló belföldi lakóhelye, ennek hiányában a belföldi tartózkodási helye szerinti bíróság előtt indíthatja meg.

(5) Alperesi pertársaság esetén, ha a munkáltató felperes valamennyi alperessel szemben kártérítési, illetve sérelemdíj iránti igényt érvényesít, a per az alperesek bármelyikére illetékes bíróság előtt valamennyi alperes ellen megindítható.

514. § [Felek és képviselet]

(1) A perben fél lehet az a szakszervezet, munkáltatói érdekképviseleti szervezet vagy üzemi, közalkalmazotti tanács is, amelynek egyébként nincs perbeli jogképessége.

(2) Nem kötelező a jogi képviselet - törvény eltérő rendelkezése hiányában - a perben, ideértve a fellebbezési és perújítási eljárást is, valamint az ellenkérelmet előterjesztő fél számára a perrel összefüggő felülvizsgálati eljárásban.

(3) Saját tagjainak munkaügyi perében meghatalmazottként eljárhat a munkavállalói érdekképviseleti szervezet.

515. § [Intézkedések a keresetlevél alapján]

(1) A bíróság a megtámadott határozat vagy jognyilatkozat végrehajtását kérelemre, indokolt esetben felfüggesztheti. A kérelem tárgyában hozott végzés ellen külön fellebbezésnek van helye.

(2) A bíróság a megtámadott határozat vagy jognyilatkozat végrehajtását hivatalból is felfüggesztheti, ha a peres jogvitával összefüggésben valamely személy különös méltánylást érdemlő, jogvédelmet megalapozó érdeke ezt indokolja. A felfüggesztő végzés ellen külön fellebbezésnek van helye.

516. § [Soronkívüliség]

(1) A megszüntetett munkaviszony helyreállítására irányuló perben, valamint a felszámolás alatt álló munkáltatóval szembeni igény elbírálása esetén a bíróság soron kívül jár el.

(2) Soron kívüli eljárás esetén, a perfelvétel során

a) az ellenkérelem, illetve a viszontkereset előterjesztésére meghatározott határidő tizenöt nap,

b) a tárgyalási időközre meghatározott határidő nyolc nap,

c) a perfelvételi és a folytatólagos perfelvételi tárgyalás kitűzésére meghatározott határidő egy hónap.

(3) Az érdemi tárgyalás és a folytatólagos érdemi tárgyalás kitűzésére meghatározott határidő egy hónap.

517. § [A bíróság székhelyen kívüli eljárása]

A bíróság indokolt esetben a tárgyalást a székhelyén kívüli járásbíróság hivatalos helyiségébe is kitzúzheti.

518. § [A felperes keresettől való elállása]

A felperes a keresetétől az eljárás bármely szakaszában az alperes hozzájárulása nélkül is elállhat. Ha a felperes a keresetétől az elsőfokú eljárás befejezése után, de még az ítélet jogerőre emelkedése előtt áll el, az ítéletet az iratoknak a fellebbezés folytán történő felterjesztése előtt az elsőfokú, egyébként a másodfokú bíróság helyezi hatályon kívül.

519. § [Különös jogvédelmi igény]

A munkabér megfizetése, továbbá a munkáltatói igazolás kiadása iránti kérelem a 103. § (1) bekezdés d) pontjának alkalmazásában különös méltánylást érdemlő oknak minősül.

520. § [Egyeztetés a perfelvételi tárgyaláson]

Ha a perfelvételi tárgyaláson a felek személyesen vagy képviselőik útján megjelentek, a tárgyalás a felek megegyezésére irányuló egyeztetéssel kezdődik. Ebből a célból az elnök a jogvita egészét a felekkel megtárgyalja.

521. § [A munkajogviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezménye iránti per]

(1) Ha a felperes az Mt. 82. § (1) bekezdése alapján kártérítésként elmaradt jövedelem iránti igényt érvényesít, a keresetlevélben - a 170. §-ban meghatározottakon túl

- fel kell tüntetni az elmaradt jövedelem tételeit jogcímenként, összegszerűen, valamint a munkaviszony körében elmaradt jövedelem címén igényelt kártérítés esetén a munkavállaló tizenkét havi távolléti díjának megfelelő összeget.

(2) Ha a felperes az igényét az Mt. 82. § (1) bekezdésére vagy az Mt. 83. § (3) bekezdésére alapította, a perfelvételt lezáró végzés meghozatalát követően keletkezett kár vagy elmaradt munkabér, egyéb járandóság érvényesítése esetén - keresetváltogatás engedélyezése iránti kérelem előterjesztése nélkül - a kereseti követelésének összegét felemelheti a követelésnek a per folyamán esedékké váló részleteire a tárgyalás berekesztéséig. Az elsőfokú tárgyalás berekesztését követően esedékké vált követelés a fellebbezésben, míg a fellebbezés előterjesztését követően esedékké vált követelés a másodfokú eljárásban érvényesíthető.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott esetekben a fél a felemelt követelés tekintetében utólagos bizonyítással élhet.

(4) A munkaviszony munkáltató általi jogellenes megszüntetése iránti perben hozott ítélet anyagi jogerőhatása nem gátolja a jogerős ítélettel elbírált kárigényt meghaladó, utóbb esedékké váló kártérítési igény újabb munkaügyi perben, elévülési időn belül történő érvényesíthetőségét.

522. § [Bizonyítás]

(1) Munkaügyi perben a munkáltatónak kell bizonyítania

a) a kollektív szerződés, az igény elbírálásához szükséges belső szabályzatok, utasítások és a jogvita eldöntéséhez szükséges, a munkáltató működési körében keletkezett okiratok tartalmát,

b) az igényelt juttatással összefüggő számítások helyességét, ha az vitatott és

c) - bérvita esetén - a juttatás megfizetését.

(2) Ha a munkajogi anyagi jogszabályok e törvény rendelkezéseitől eltérően határozzák meg a bizonyítási érdek tartalmát, az az anyagi jogszabályok szerint alakul.

523. § [Felülvizsgálat]

(1) Nincs helye felülvizsgálatnak, ha a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték, illetve annak a 21. § (1)-(4) bekezdése alapján, továbbá a 21. § (5) bekezdésének az egyesített perekre történő megfelelő alkalmazásával megállapított értéke a teljes munkaidőre megállapított kötelező legkisebb havi munkabér (minimálbér) ötszörösét nem haladja meg.

(2) Ha a felülvizsgálatnak az (1) bekezdés alapján nem lenne helye - ugyanakkor törvény a felülvizsgálatot más okból nem zárja ki - a felülvizsgálati kérelem befogadását a Kúria kivételesen engedélyezheti a 409. § (2) bekezdésében foglalt okokra tekintettel.

524. § [Perújítás]

Ha a perújítási kérelem előterjesztésére hat hónapon túl kerül sor, a munkavállaló

- a) nem követelheti munkaviszonyának helyreállítását és az eredeti munkakörben vagy munkahelyen történő továbbfoglalkoztatását, és
- b) nem támaszthat munkabér-követelést a perújítási kérelem benyújtását megelőző hat hónapon túli időre.

525. § [Munkavállalói költségkedvezmény]

(1) Ha a munkaügyi per által érintett munkaviszonyból származó távolléti díj nem haladja meg a jogszabályban meghatározott mértéket, a perben félként részt vevő munkavállaló munkavállalói költségkedvezményre jogosult.

(2) A felet a munkavállalói költségkedvezmény alapján - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a keresetlevél előterjesztésétől kezdve, a per egész tartamára, valamint a végrehajtási eljárásra is kiterjedően költségmentesség illeti meg. A munkavállalói költségkedvezményre vonatkozó adatokat a keresetlevélben fel kell tüntetni, illetve ahhoz csatolni kell a szükséges iratokat. A fél jogosultságát a bíróság a csatolt iratok alapján hivatalból vizsgálja.

(3) A fellebbezés, illetve a felülvizsgálat ügyében eljáró bíróság - a fellebbezés, illetve a felülvizsgálati kérelem korlátaira tekintet nélkül - hivatalból vizsgálja a munkavállalói költségkedvezményre jogosultság feltételeinek fennállását.

XLIII. FEJEZET TÁRSULT PER

149. A társult per meghatározása és az általános szabályok alkalmazása

580. § [A társult per meghatározása]

Társult per az e fejezet szabályai szerint indított és lefolytatott per.

581. § [Az általános szabályok alkalmazása]

E törvény rendelkezéseit a társult perben az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

150. Különös szabályok

582. § [A bíróság összetétele, a felek képviselete]

(1) Ha a törvényszék hatáskörébe tartozó társult per különös bonyolultsága vagy kiemelt társadalmi jelentősége indokolja, az egyesbíró a perfelvételt lezáró végzés meghozataláig kivételesen elrendelheti, hogy az ügyben három hivatásos bíróból álló tanács járjon el. A tanács elé utalt ügyben utóbb egyesbíró nem járhat el.

(2) A perben kötelező a jogi képviselet.

583. § [A társult perben elbírálható ügyek]

(1) Legalább tíz felperes egy vagy több olyan jogát, amely tartalmában azonos valamennyi felperes vonatkozásában (a továbbiakban: reprezentatív jog), társult per formájában érvényesítheti, ha a reprezentatív jogot megalapozó tények érdemben valamennyi felperes vonatkozásában azonosak (a továbbiakban: reprezentatív tények), és a társult pert a bíróság engedélyezi.

(2) Társult per csak a következő esetekben indítható:

- fogyasztói szerződésből eredő követelés érvényesítése céljából,
- a XXXIX. Fejezet szerinti munkaügyi perben, vagy
- emberi tevékenységen vagy mulasztáson alapuló, előre nem látható környezetterhelés által közvetlenül okozott egészségkárosodásból fakadó igények vagy vagyoni kárigények érvényesítése esetén.

584. § [Az engedélyezés iránti kérelem és a keresetlevél tartalma]

(1) A társult per engedélyezése iránti kérelmet a keresetlevélben kell előterjeszteni. A kérelemnek tartalmaznia kell

- a) a társult felpereseket és társulásuk tényét,
- b) annak a felperesnek a megjelölését, aki a perben felperesként egyedül eljár a társult felperesek nevében (a továbbiakban: reprezentatív felperes), továbbá a helyettes reprezentatív felperest,
- c) a jogi képviselőnek a reprezentatív felperes által adott, a per vitelére szóló meghatalmazásra utalást,
- d) a reprezentatív jogot,
- e) a reprezentatív tényeket,
- f) annak az eszköznek, módszernek a meghatározását, amely alkalmas igazolni, hogy a felperesek mindegyike olyan személy, akinek vonatkozásában a reprezentatív tények fennállnak, és ennek alapján a reprezentatív jog őket megilleti (e fejezetben a továbbiakban: összekapcsolás), és
- g) a társult perlési szerződésre utalást.

(2) A kérelemhez mellékelni kell az (1) bekezdés c) pontja szerinti meghatalmazást és az (1) bekezdés g) pontja szerinti társult perlési szerződést.

(3) A társult pert megindító keresetlevelet és az engedélyezés iránti kérelmet a reprezentatív felperes terjesztheti elő.

(4) Marasztalás iránti keresetben a felperesek követeléseit felperesenként kell megjelölni.

585. § [Döntés az engedélyezésről]

(1) A bíróság a társult per engedélyezése iránti kérelmet elutasítja, ha a perfelvétel során azt állapítja meg, hogy

- a) a felperesek száma kevesebb, mint tíz,
- b) az ügy tárgya nem az 583. § (2) bekezdése szerinti jogvita,
- c) az állított jog nem reprezentatív,
- d) a jogállítást megalapozó tények nem reprezentatívak,
- e) az összekapcsolás igazolására megjelölt eszköz, módszer erre a célra alkalmatlan,
- f) a társult per engedélyezése nem célszerű, mivel a c)-e) pontok bármelyikében meghatározott kérdésben való döntés vagy az összekapcsolás tényleges igazolásának idő-, illetve munkaigénye olyan jelentős lenne, melyre tekintettel a társult per hatékonysági előnyei feltehetően elenyésznének.

(2) Az (1) bekezdés alá nem tartozó esetekben az engedélyt meg kell adni.

(3) A társult per engedélyezéséről leghamarabb a keresetlevél benyújtásától számított hatvan napon belül lehet, legkésőbb pedig a perfelvételi szak lezárásával

egyidejűleg kell határozni. A társult pert engedélyező végzésben rögzíteni kell az elbírálandó reprezentatív jogot, a reprezentatív tényeket és az összekapcsolás igazolásának eszközét, valamint az összekapcsolás tényleges igazolására adott határidőt.

(4) Az engedély iránti kérelem elutasítása esetén az eljárást egyidejűleg meg kell szüntetni. A keresetlevél beadásának jogi hatályai fennmaradnak azoknak a felpereseknek a vonatkozásában, akik a végzés jogerőre emelkedésétől számított harminc nap alatt a keresetlevelüket akár egyénileg, akár a társult per szabályai szerint szabályszerűen benyújtják, vagy követelésüket egyéb úton szabályszerűen érvényesítik.

(5) Az engedély iránti kérelemről döntő, illetve az eljárást megszüntető végzés ellen külön fellebbezésnek van helye. A másodfokú bíróság a fellebbezést harminc napon belül bírálja el. Az eljárás csak a végzés jogerőre emelkedése után folytatható.

586. § [A társult perlési szerződés]

(1) A társult per megindítása előtt az igényüket ebben a formában érvényesíteni kívánó jogosultaknak írásban társult perlési szerződést kell kötniük. A társult perlési szerződésnek tartalmaznia kell

- a) a társult per felpereseit (e §-ban a továbbiakban: felek),
- b) a reprezentatív felperes kijelölését,
- c) a reprezentatív felperes helyettesének kijelölését,
- d) a társult per vitelére meghatalmazott jogi képviselőt,
- e) a társult perlési szerződés megkötésével és a társult per előkészítésével kapcsolatos költségek, továbbá a társult per perköltsége előlegezésének, viselésének, megosztásának szabályait,
- f) a feleknek a peranyag szolgáltatással kapcsolatos kötelezettségeit,
- g) a reprezentatív felperes felelősségére vonatkozó szabályokat, különösen a szakszerűtlen pervitelből következő károkért való helytállás módját, eszközét,
- h) annak szabályait, hogy a társult per megindítása után új felek csatlakozhatnak-e a társult perlési szerződéshez, illetve a szerződő felek felmondhatják-e egyedileg a társult perlési szerződést,
- i) az egyezségkötés kifejezett tilalmát vagy az egyezségkötésre való kifejezett felhatalmazást azzal, hogy egyezségkötésre felhatalmazás esetén meg kell jelölni azt a minimum összeget és egyéb feltételt, amelynek az egyezségben szerepelnie kell; a felek azt is kiköthetik, hogy az egyezségkötéshez az egyezségtervezet megküldésével hozzájárulásukat kell kérni,
- j) az arra vonatkozó kikötést, hogy a reprezentatív felperes meghatározott perbeli

nyilatkozatainak, perbeli cselekményeinek megtételéhez a felek előzetes jóváhagyása szükséges-e,

k) annak szabályait, hogy a reprezentatív felperes milyen módon tájékoztatja perviteléről a feleket, és hogyan biztosítja a felek tájékozódási lehetőségét, valamint a pervitel ellenőrzését,

l) azt, hogy a társult perben a felperesek számára megítélt, illetve jóváhagyott egyezség alapján a felpereseket megillető pénzösszeg, egyéb dolog vagy jog a felpereseket eredeti követelésük arányában illeti meg,

m) a társult perben hozott ítélet anyagi jogerőhatásáról szóló tájékoztatást, a lefedett jog és tényalap konkretizálásával,

n) a társult perlési szerződés megszűnésének eseteit, feltételeit.

(2) A felek az (1) bekezdés l) pontjában foglaltakkal ellentétes felosztási tervben nem egyezhetnek meg.

(3) Ha a társult perlési szerződés az (1) bekezdésben előírtakat nem tartalmazza vagy a szerződés tartalmában ellentétes valamely kötelezően alkalmazandó kikötéssel, a bíróság a keresetlevelet visszautasítja. A visszautasítás előtt hiánypótlásra felhívásnak nincs helye. E végzés ellen külön fellebbezésnek van helye. A keresetlevél beadásának jogi hatályai fennmaradnak azoknak a felpereseknek a vonatkozásában, akik a végzés jogerőre emelkedésétől számított harminc nap alatt a keresetlevelüket akár egyénileg, akár a társult per szabályai szerint benyújtják vagy követelésüket egyéb úton szabályszerűen érvényesítik.

(4) A bíróságnak nem feladata ellenőrizni, hogy a reprezentatív felperes a társult perlési szerződésnek megfelelően jár-e el a perben.

587. § [Belépés a perbe, kilépés a perből, félbeszakadás]

(1) A társult perbe új felperesként belépni, illetve a társult perből kilépni csak a perfelvételi szakban lehet, és csak a bíróság engedélyével. A bíróságtól az esetleges perbelépések és kilépések engedélyezését a reprezentatív felperes egy alkalommal, összesítetten kérheti. A bíróság az engedélyt akkor adja meg, ha a belépések, illetve a kilépések következtében nem áll be olyan változás a társult per engedélyezéséről való döntésre hatással bíró körülményekben, mely a korábbi perfelvételi cselekmények megisméltését vagy tartalmuk jelentős módosítását tenné szükségessé. A belépés és kilépés igazolására a belépő felpereseknek a társult perlési szerződéshez való csatlakozó nyilatkozatát, kilépéshez pedig a kilépő felperesek felmondását kell csatolni.

(2) A reprezentatív felperes halála, jogutódlással vagy jogutód nélküli megszűnése esetén a keresetlevélben megjelölt helyettes járhat el a továbbiakban reprezentatív felperesként. E tényt a helyettes reprezentatív felperes köteles bejelenteni a bíróság

számára. Bármely más felperes halála, jogutódlással vagy jogutód nélküli megszűnése esetén az eljárás nem szakad félbe; ha a reprezentatív felperes a jogutódot bejelenti, a bíróság az adott felperes jogutódjának javára, illetve terhére rendelkezik ítéletében.

588. § [Az iratok megtekintése]

A társult perlési szerződésbe alperes és beavatkozó nem tekinthet be, továbbá arról másolatot nem készíthet.

589. § [A felpereseket megillető perbeli jogok egységessége]

(1) A társult perben a felpereseket megillető jogokat - a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel - kizárólagosan a reprezentatív felperes gyakorolhatja. A reprezentatív felperes e jogainak szerződéssel való bármely korlátozása a reprezentatív felperes nyilatkozatainak, perbeli cselekményeinek érvényességét és hatályosságát nem érinti.

(2) A felpereseket megillető perbeli jogok egységesek és csak egységesen gyakorolhatók.

(3) A felperesek jogosultak a tárgyaláson történő részvételre a nyilvánosság kizárása esetén is, továbbá az iratokba betekinhetnek.

590. § [A per tárgya, az ítélet tartalma, fellebbezés, perújítás]

(1) A bíróság a társult perben a felperesek keresetéről egységesen dönt, határozatát a reprezentatív jog tekintetében, a reprezentatív tények vonatkozásában megállapított tényállás alapján hozza meg.

(2) A bíróság az ítéletében azoknak a felpereseknek a javára marasztalja alperest, akik vonatkozásban az összekapcsolás tényleges igazolása az előírt határidőben megtörtént.

(3) A perköltség tekintetében a reprezentatív felperest kell kötelezni, illetve jogosítani.

(4) Ha a bíróság egy vagy több felperes keresetét az összekapcsolás igazolásának eredménytelensége miatt utasítja el, az ítéletet ebből az okból a reprezentatív felperes csak az érintett felperesekre kiterjedő hatállyal is megfellebbezheti. E szabályt megfelelően alkalmazni kell perújítás esetén is.

591. § [Azonos tárgyú perek egymáshoz való viszonya]

(1) Ha több olyan társult per is folyamatban van, amelyek azonos jog- vagy ténykérdések elbírálását igénylik, e társult pereket egymásra tekintettel felfüggeszteni nem lehet.

(2) Közérdekű per és társult per tárgyazonossága esetén a bíróság a társult pert a reprezentatív felperes kérelmére a közérdekű perre tekintettel, annak jogerős befejezéséig felfüggesztheti. A közérdekű perben hozott határozat jogerőre emelkedése után az 578. § (3) bekezdését kell alkalmazni.

(3) Egy társult perben hozott ítélet anyagi jogerőhatással nem rendelkezik sem egy másik, azonos tárgyú társult perre, sem az azonos tárgyú, a társult felperesektől különböző személyek által indított, de azonos tárgyú egyedi perekre, sem az azonos tárgyú közérdekű perre nézve.

III. A veszélyhelyzet során a távmunkával kapcsolatos szabályok alkalmazásáról szóló 487/2020. (XI. 11.) Korm. rendelet

A Kormány

az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 51/A. §-ára,

az 5. § tekintetében az Alaptörvény 53. cikk (3) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, a koronavírus-világjárvány második hulláma elleni védekezésről szóló 2020. évi CIX. törvény 2. § (1) bekezdése szerinti országgyűlési felhatalmazás alapján,

az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény rendelkezéseinek eltérő alkalmazásáról

1. § (1) A veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendeletben kihirdetett veszélyhelyzet (a továbbiakban: veszélyhelyzet) ideje alatt a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény 86/A. §-át nem kell alkalmazni.

(2) Távmunkavégzés esetén a munkáltató tájékoztatja a munkavállalót a munkavégzéshez szükséges, egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkakörülmények szabályairól, és a munkavállaló a munkavégzés helyét ezen munkakörülmények teljesülésére figyelemmel választja meg.

2. A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény rendelkezéseinek eltérő alkalmazásáról

2. § A veszélyhelyzet ideje alatt igazolás nélkül, költségként elszámolható tételnek minősül a munka törvénykönyvéről szóló törvény távmunkavégzésre vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően, a munkaszerződésében foglaltak szerint távmunkavégzés keretében munkát végző munkavállalónak, a távmunkavégzéssel összefüggésben költségtérítés címén fizetett összegből a felek által előzetesen meghatározott, de legfeljebb havonta az adóév első napján érvényes havi minimálbér 10 százalékának megfelelő összeg (ha a távmunkavégzés nem érinti az egész

hónapot, a havi összegnek a távmunkavégzéssel érintett napokkal arányos része), feltéve, hogy a magánszemély a távmunkavégzéssel összefüggésben a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 3. számú melléklet I. Jellemzően előforduló költségek cím 24. pont c) és d) alpontja szerint más költséget nem számol el.

3. A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény rendelkezéseinek eltérő alkalmazásáról

3. § A veszélyhelyzet ideje alatt a munkavállaló és a munkáltató a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 196. §-ától megállapodásban eltérhetnek.

4. Záró rendelkezések

4. § (1) Ez a rendelet - a (2) bekezdésben foglalt kivétellel - a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) Az 5. § az e rendelet kihirdetését követő tizenötödik napon lép hatályba.

5. § (1) A Kormány e rendelet hatályát a koronavírus-világjárvány második hulláma elleni védekezésről szóló 2020. évi CIX. törvény hatályvesztéséig meghosszabbítja.

(2) Ez a rendelet 2021. február 8-án hatályát veszti.

IMPRESSZUM

Írta: Dr. Hegyi Lívía
Felelős kiadó: Független Szakszervezetek
Demokratikus Ligája
(LIGA Szakszervezetek)

Doszpolyné Dr. Mészáros Melinda elnök

Nyomdai munkálatok: Britalux Kft. – Veszprém

Projekt száma: GINOP-5.3.3-18-2018-00005

Kiadás éve: 2021

ISBN 978-615-81975-6-4

JOG PONT^{OK}
www.jogpontok.hu

A kiadvány a GINOP-5.3.3-18-2018-00005 azonosítószámú, Dél-Dunántúli JOGPontok című projekt keretében készült.